

hemvärnet

Nr 1/2000

**Hemvärnet ger
kirunaungdom
stadga i livet**

**Sörmland
vinnare i
bantningen**

**Bilkåristkul:
Köra terrängbil
åt hemvärnet**

**Tinget sa nej
till det mesta**

**DV-skyttet
i Göteborg
en familjefest**

**Gemensam
larmstyrka
hotas i Värmland**

In med stambefäl i hemvärnet

Ställ gamla befäl åt sidan och ta in avgångna yrkesofficerare, skriver Kaj Holst, sjukvårdsgruppchef.

I vår hemvärnskrets har länge diskuterats den kommande omorganisationen. Ett antal hemvärnsmän har lämnat oss. Många känner osäkerhet inför ett "mer militärt hemvärn" och de större kraven på både befäl och manskap när hemvärnet ställs inför nya uppgifter och ökad förbandsrörlighet.

Jag tror att det vore bättre om samtliga krets-, hemvärns- och plutonchefer klev åt sidan och att försvarsområdesledningarna, efter granskning av individuella kompetenser, där efter utnämner nya (och gamla) chefer på de olika postererna.

På detta sätt kan vi tillvarata de kompetenta befäl som, efter förtida avgång på grund av försvarets krympning, står till hemvärnets förfogande. Vi har själva upplevt med vilken kompetens en f d stamkapten lett vårt arbete som tillförordnad hemvärnschef. Jag har därför svårt att tro att en ald-

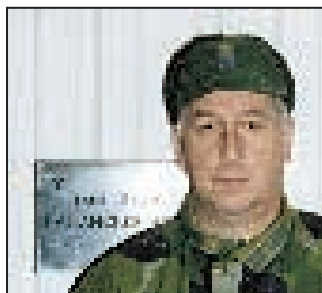
rig så duktig hemvärnsman eller ett reservbefäl kan nå den skicklighet och auktoritet som en stamofficer förvärvar under sitt yrkesliv.

Ledare och handledare

Det vi i hemvärnet har störst behov av är ledare, som samtidigt kan vara handledare till de yngre förmågor som ska leda det framtida hemvärnet.

Den förändrade organisationen för också med sig att förbandens sjukvårdsorganisation måste förändras, samtidigt som kompetensen hos sjukvårdare/sjukvårdsmän och deras befäl måste anpassas och höjas till att motsvara de krav som ställs i den reguljära armén. Materiel, som barmattor och moderna tält, måste också tillföras förbanden. Det är sjukvård som gäller, inte magnecykl och elastiska bindor som i dagens hemvärnssjukvård!

För att kunna klara av detta krävs undervisning i och kunskaper rörande smärtlindring, modern sårbehandling, vätskeersättning och krigskirurgi. För att bli sjukvårdare i dagens hemvärn krävs 80 timmars RK-utbildning (som motsva-

Gästkrönikör är Kaj Holst, nar-kosutbildad kirurgassistent och sjukvårdsgruppchef i Läckeby-Ryssby hemvärnsområde, Möre hemvärnskrets tillika radioamatör.

rar skyttegruppens sjukvårdsmän) och mer sjukvårdskunskap krävs inte heller av gruppcheferna. Här måste man ställa krav på såväl ökad sjukvårdsutbildning som viss sjukhuspraktik, så att utbildningen blir likvärdig den, som pluton-sjukvårdarna idag erhåller (se Arménytt 6/97 och 1/98).

Ta vara på kunskaper

Samband är ett annat område som kräver både kunskap och materiel, liksom även transportsidan. Vid flera övningar upplever vi att sambandet är obefintligt, man förlitar sig på ett sårbart mobiltelesystem och det befintliga telenätet.

Man borde försöka rekrytera våra radioamatörer vars moderna utrustning och kunskande rörande kommunikationsteknik slår ut allt vad hemvärnet för närvarande har i utrustningsväg.

En modern VHF-handapparat i storlek som en telefonlur klarar förbindelser på drygt 20 kilometer utan problem till en kostnad under 2 000 kronor och kan inte slås ut av sabotage, vilket är fallet med AXE-systemet och det ännu mer sårbara mobilnätet.

För transporter får vi lita till våra egna fordon. Vi har varken stabs-, sjuktransport-, trupptransport- eller stridsfordon. Det är inte särskilt lustigt att få höra att kronans fordon och utrustning säljs för en spottstyver på den öppna marknaden i stället för att man primärt ser till att förse det egna folket med adekvat utrustning.

Ett är dock säkert, det finns plats för engagerade och kunliga människor av alla kategorier i vårt nuvarande och framtida hemvärn. □□

Idé vid diskbänken räddar hemvärnet

Vid en ceremoni på Rikshemvärnscentrum i december överlämnades de första exemplaren av det nya patronlängslåset.

Rikshemvärnschefen Alf Sandqvist såg ut att andas lite lättare med låset i handen.

– Utan det här skulle vi förmodligen fått lämna in vapnen snart, eftersom vi förlorat alldeles för många ak 4:or under 1999 – sju närmare bestämt.

Somliga tror, att om vapnen dras in, innebär det dödsstöten åt hemvärnet. Hur som

FMVs Stig Schylt lämnar de förgyllda första exemplaren till rikshemvärnschefen Alf Sandqvist. Ett av dem hamnar på hemvärns-museet.

allt jobb som lagts ned.

helst har vi all anledning att tacka uppfinnarna, FMV och rikshemvärnscentrum för

Patronlängslåset ska vara utdelat till alla hemvärnsmän som förvarar vapen i bostaden under år

2000. Det handlar om 70 000 exemplar för 39 miljoner kr.

Konstruktionen har 50 olika delar och en blandning av hårt och mjukt stål som knäcker alla borrar och gör livet surt för kriminella.

Man kan tala om en genuin diskbänks- och garageuppfinning, som redan sysselsätter 20–25 personer och kan ge ett guldregn över sina fäder.

Låset kan nämligen anpassas för alla möjliga vapen. Första prototypen var gjord för hagelgevär. □□

Tidskrift för allmänna hemvärnet och driftvärnet.
Utgives av Rikshemvärnsrådet. Utkommer med 6 nummer per år.
Manus till nr 2 ska vara hos redaktionen senast 28 februari.

Redaktion: Löjtnantsgatan 25, Stockholm, tel 08-788 75 00,
fax 08-664 57 90. Postadress: Tidningen Hemvärnet, 107 87 Stockholm.

Redaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson, tel 08-788 97 38,
e-post: hvtidningen@swipnet.se

Annonsbokning: tel 08-788 97 38

Administration: tel 08-788 97 15

Grafisk form: PH Media, e-post: hennix@sverige.nu

TS-kontrollerad upplaga 1998: 93 800 ex.

Tryck: Color Print Dalarna 2000.

Prenumerationspris: 150 kr. Postgiro: 45 61 77-5. Bankgiro: 726-9764.v

Ur innehållet

Ungdomar i Kiruna värnar om hemvärnet.....	4
Hemvärnsnytt	5, 12, 21
Jämtland stöttar sina chefer	7
Rikshemvärnstinget	8
Snälla ryssar stuvar om i hemvärnet.....	8
Tjejerna kör, när hemvärnet moderniseras	10
Andan från Telias driftvärn lever kvar	14
Borlänge kvalar för kungaspel.....	16
Utan brigad inget drag i Värmland	18
Svagt tryck för USA som världspolis	19
Sörmlands hv vinnare i förbandsslakten	20
Unga fyller på i Uppland	23
Novellen: Rysk raid.....	24
Försvarsproppen gör Sveriges läge riskfyllt	27
Debatt: Bygg hv-förband av värnpliktiga	28
Debatt: Bättre stil behövs på hemvärnet.....	29
HBR och CFB diskuterar samgående	30
Lottorna förklarar sig	31
Till sist: Det är nu vi behövs	32

Omslaget: Borlänge hemvärnsmusikkår har klarat uppspelningen. Nu gäller det marschprovet för att få behörighet att spela vid högvakt. Foto: Anders Pettersson.

ledaren

Rör inte Rikshemvärnscentrum

Försvarspropositionen beskriver oss som en viktig del av försvarets förnyelse och regleringsbrevet ger Försvarsmakten och Pliktverket direktiv om att intensifiera rekryteringen till korttidsutbildningen av värnpliktiga för placering i hemvärnet. Det är utmärkt att politikerna markerar sitt stöd. Men sedan måste även Högkvarteret gå i takt.

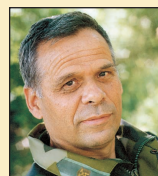
I mitten av mars ska Högkvarteret ha ett färdigt förslag till ledning av Försvarsmakten ner på detaljnivå inklusive bemanningen av Militärdistrikten och Militärdistriktsenheterna. I en första runda avdelades endast 300 yrkesofficerare till de 29 MD-enheterna, vilket skulle ha försatt hemvärnet i en ohållbar situation. Senare har siffran dock justerats uppåt. Om man som Rikshemvärnscentrum utgår från hur många instruktörer de 170 hemvärnsbataljonerna minst måste ha, borde det vara 370, kanske 400. Exemplet visar hur viktigt det är för hemvärnet, att våra företrädare får en plattform i den högsta militära ledningen.

Därför vore det olyckligt om rikshemvärnschefen, påhejad av rörelsen, inte får gehör hos ÖB för sin idé om att utreda en territorialstab med ansvar för de nationella skyddsstyrkorna, som ju hemvärnet med sin avtalspersonal ska bilda stommen i. En sådan stab skulle också kunna samla de territoriella frågorna på en hand som annars riskerar att få fem olika problemägare i det förslag till ledningsstruktur som ÖB presenterat.

ÖB har istället varit inne på att inordna rikshemvärnsstaben som en avdelning i högkvarteret, närmare bestämt GRO, grundorganisationsledningen. Samtidigt skulle kopplingen mellan staben och hemvärnets stridsskola försvagas och HvSS få en annan huvudman.

Det positiva är att rikshemvärnschefen troligen hamnar i MIL, militärledningen. Men det uppväger inte att han får en oklar ställning i Högkvarteret, kanske färre utredningsresurser och att Rikshemvärnscentrum splittras.

Nollalternativet, att inte röra RikshvC alls, kan faktiskt vara väl så bra från rörelsens synpunkt. Det viktiga är att Rikshemvärnschefen ges ett fortsatt utvecklingsansvar.

Ulf Ivarsson, chefredaktör

Fredrik Mäki och Natalie Nyström satsar på hemvärnet. Att lämna in nu verkar inte särskilt begåvat, anser Fredrik. Natalie gillar att lära sig sjukvård, radiosamband och förläggningstjänst.

Ungdomar i Kiruna värnar om hemvärnet

Hemvärnet är högsta allvar för plutonchefen Jimmy Olofsson, som gjorde 500 timmar förra året.

Hemvärnet är mycket populärt bland ungdomar i gruvstaden. Och de är flitiga – gör upp till 400 timmar per år.

Hemvärnsrörelsen i den allra nordligaste delen av landet väckte stor uppmärksamhet genom att hota "lägga av" när det blev känt att I 22, i folkmun kallad Jägarskolan, fanns med bland de förband som skulle läggas ned.

Företrädare för hemvärnet dundrade: 95 procent av hemvärnsmännen i Kiruna kommer att lämna in utrustningen om Jägarskolan inte plockas bort från dödslistan!

Det definitiva beslutet om vilka förband som ska försvinna fattas av riksdagen någon gång i mars i år. Ingenting tyder på att Lapplands jägarregemente och gränsjägarstab (I22/Gj66) skulle få bli kvar. Avvecklingen av halva svenska försvarsmakten inleddes i juli år 2000.

Hemvärnsungdomen i området har också väckt uppmärksamhet – men av motsatt slag. Här övas det som aldrig förr och hemvärnsungdomen pratar inte i nedläggningstermer.

– Visst hoppas vi att Jägarskolan blir kvar, men om det stödet försvinner utgår vi ifrån att hemvärnet tillförsäkras gott stöd i den nya organisationen, säger hemvärnsungdomarna Fredrik Mäki och Tobias Lehto.

– Jag tänker inte lämna in säcken, förklarar en av deras ledare framt, eldsjelen Pekka Hiula.

Vid tidskriften Hemvärnets besök i ungdomsgården alldeles intill Jägarskolan i Kiruna var ett dussintal av de totalt 35 ungdomarna samlade till mellandagsmöte. De pratade om vårens kommande övningar och berättade om den just avklarade julhelgen.

Har bara 200 timmar

Natalie Nyström, 16 år, går första året på omvårdnadsprogrammet vid Hjalmar Lundbohmsskolan. Hon har enligt egen uppfattning inte kunnat delta särskilt mycket i övningarna under det gångna året.

– Jag har bara cirka 200 timmar i år, säger hon urskuldande. Hon förklarar att hon under det första året deltog minst dubbelt så mycket.

– Man får lära sig mycket intressanta saker – sjukvård, radiosamband och förläggningstjänst.

På direkt fråga förnekar hon inte att hon som tjej får litet extra uppmärksamhet när ungdomarna är samlade till övningar och andra träffar. Av de 35 aktiva hemvärnsungdomarna är fyra tjejer.

Samtliga som är med går på gymnasieskolan Hjalmar Lundbohmsskolan, en skola som fått namn efter den kände Kiruna-pionjären. Hjalmar Lundbohm var disponent för LKAB, som han själv grundade. Hans ande genomsyrar allt i gruvstaden Kiruna. Han dog 1920, tjugo år innan hemvärnet bildades.

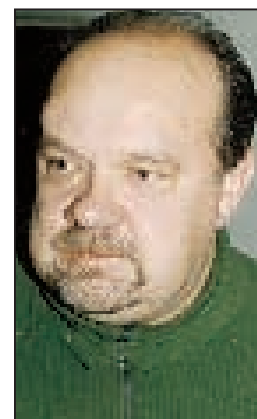
– Han skulle säkert också ha varit med i Hemvärnet om han levte, konstaterar en av ungdomarna

Ger kunskaper i överlevnad

I samtalet om värdet av att vara med i hemvärnsungdomen framhåller de

Text & foto:
Sven Kostenius

Fänrik Pekka Hiula är som en pappa för sina ungdomar och stannar i hemvärnet vad som än händer.

flesta att övningarna ger kunskaper i överlevnad på olika plan. Sjukvårdsutbildningen omfattar mer än första hjälpen, man lär sig att använda karta och kompass, man lär sig att göra upp eld i alla sorters väder och man kan bygga skydd för väder och vind.

– Vi får också gratis ledarskapsutbildning, berättar Catarina Andersson, den andra av två närvarande tjejer. Catarina är 17 år och har varit med sedan hon fyllde femton. Hon visar stolt upp sitt märke för genomförd soldatprov.

Hon har gjort det på samma villkor som killarna, framhåller ungdomsledaren sergeant Bengt Lahti, av samma släkt som förre rikshemvärnschefen Reinhold Lahti.

– Pekka pratade med min mamma om fördelarna av att vara med i hemvärnsungdomen, fyller Catarina i. Hon har nästan 400 bokförda övningstimmar under 1999. Framtiden?

– Jag är inte främmande för att ansöka om att få göra värnplikten. Men nu vet man ju inte hur det blir med sådant, när försvaret nästan helt ska skrotas och Jägarskolan ska läggas ned.

Catarina fortsätter:

– Det är tragiskt, men det återstår att se hur det inverkar på hemvärnet. Blir stödet sämre är det troligt att hemvärnsmännen – och kanske också en del hemvärnsungdomar – lämnar in utrustningen.

Samtalet i ungdomsgården – eller

hemvärnsexpeditionen, som de flesta kallar samlingsplatsen – kretsar hela tiden kring försvarets framtid. Ungdomsledarna Pekka Hiula, Bengt Lahti och Kurt Ylitalo förhåller sig neutrala i såväl det övergripande försvarsmaktsbeslutet som den lokala hemvärnsrörelsens hot att lämna in vapnen i protest. Den ende som sticker ut hakan är Pekka Hiula:

– Jag kommer som sagt inte att lämna in utrustningen. Jag hoppas att stödet även i fortsättningen blir så pass bra att vi kan fortsätta med ungdomsverksamheten. Den behövs för ungdomarna i Kiruna.

Ungdomarna ler och nickar instämmande. De ser upp till sin Pekka. Han är som en far för dem. Man hör det på replikerna och samtalstonen.

Obegåvat lämna in

Fredrik Mäki hoppas att hemvärnet får fortsatt bra stöd genom en militärdisstriktsenhet om Jägarskolan försvinner.

– Själv skulle jag vilja göra värnplikten, men inte ens det är längre allom givet!

Men att lämna in grejorna nu verkar inte vara särskilt begåvat.

– Hemvärnet bildades ju en gång i tiden för att politikerna inte hade förstått tidens tecken utan hade rustat ned. Det är, om jag förstått det hela rätt, nu hemvärnet kommer att behövas.

Att hemvärnsungdomarna delar det

”vuxna” hemvärnets oro inför nedläggningarna står klart. De verkar dessutom besvikna över att den allmänna värnplikten tydligt naggats i kanten. Att ha ett förflutet inom hemvärnsungdomen verkar inte heller vara någon merit när man ansöker om att få göra värnplikten.

– Det är ytterligare en märklig ståndpunkt hos myndigheterna, påpekar Bengt Lahti och Pekka Hiula.

De här ungdomarna har ju redan visat motivation, men det väger ingenting. Tidigare kunde de, som varit med i hemvärnsungdomen, gå direkt in i hemvärnet. Men nu, när hemvärnet ser rekryteringsproblem framför sig, tar man inte vara på det färdiga material som finns inom ungdomsrörelsen.

Talar klarspråk

Efter köttbullar och spaghetti gör ungdomarna vapenvård på de Ak 4or, Ak 5or och gevär m/96, som de använt i förevisningen utomhus i snöfallet. De låser in vapnen och går ut i midvintermörkret. Häruppe ligger solen under horisonten i flera veckors tid runt jul och nyår.

Kanhända bidrar det kärva klimatet till att hemvärnsmännen väljer att tala klarspråk när det gäller förbandsnedläggningen. Men den ungdom som ska fylla leden, om hemvärnet blir kvar på dessa nordliga breddgrader, verkar ännu inte riktigt ha präglats av landsändans klimat. □□

Alf fick raka svar på sina frågor

På tinget fick rikshemvärnschefen Alf Sandqvist svar på de fyra frågor som han sänt ut i förväg.

De tolv miljoner kronor som kan påverkas under 2000 vill hemvärnsmännen i första hand ge till gruppcheferna. Flertalet tycker att kontraktstiden kan variera, beroende på förband eller uppgifter. Majoriteten anser också att kraven för att bli chef inte ska skärpas utan att det räcker att följa de regler som finns. Fler yrkesofficerare och reservofficerare är välkomna, men de ska växa in på ett naturligt sätt, betonar rörelsen.

Glöm namnbytet

Det tycks inte vara någon idé att propagera för att hemvärdet ska byta namn. Inte mindre än 85 procent av hemvärnsmännen i MKO är emot och 69 procent är negativa i Kiruna. Siffrorna är hämtade ur Per-Olof Bentleys slutrapport om attityder i hemvärdet, som presenteras närmare i ett kommande nummer.

Hemvärdet samlar gräs

Om en kärnenergiolycka inträffar kommer hemvärnspersonal att hjälpa till att samla in prover på gräs, enligt en överenskommelse mellan Försvarsmakten och Strålskyddsinstitutet. Provtagningen är särskilt viktig om en olycka inträffar under betessäsongen, eftersom ämnena då snabbt förs vidare till mjölken.

Allt mellan himmel och jord utreds

Den frivilliga försvarsverksamheten utreds på många håll. En stor utredning om allt mellan himmel och jord inklusive rekryteringen till hemvärdet, ersättningar och fördelningen av avvecklad försvarsmateriel ska vara färdig den 1 augusti i år.

Återuppstått driftvärn

Driftvärnet vid kärnkraftverket i Forsmark har återuppstått i form av ett företagshemvärn. Ett dylikt övar på fritiden. Förbandet räknar idag 18 man.

Palmaer visionerade om VaktB

Redan den fruktade liberale publicisten Henrik Bernhard Palmaer (1801-1854) visste hur vakttjänsten bör organiseras: "Man bör förse soldaten med en kapp, att han må kunna försvara sig, om någon kommer och vill taga geväret från honom." Kanske värt att arbeta in i skyddslagen?

Värnplikt på staben

Patrik Ekholm tjänstgör som värnpliktig på Rikshemvärnsstabens till den 28 juli 2000. Patrik tillhör 3e skvadronen vid Livgardet och valde RikshvC för att han är bra på att hålla ordning på papper. Närmaste chef är löjtnant Bo Wallin på stabsexpeditionen. Patrik har gått samhällsvetenskaplig linje på gymnasiet och siktar efter muck på ett jobb som säljare.

Den litauiska delegationen fick se en pluton ur Enske hemvärnskompani rensa en byggnad med skarpa handgranater och ammunition. Övningen leddes av major Jan Stenholm, l 1.

Text & foto Bertil Karlsson

Kasp och HBR knyter vänskapsband

Första steget i ett vänortsförbunds utbyte mellan HBR, Hemvärnsbefälens riksförbund i Östergötland, och Kasp – det litauiska hemvärdet, togs i oktober, då endelektion från Kasp gjorde studiebesök i Stockholm. Besöket var en svarsvisit på en resa som HBR-ledningen tidigare gjort i Litauen.

Den litauiska armén består

av reguljära armén, hemvärdet, skyttekompanier och reservofficerarna. Landet är indelat i tio hemvärnsregioner. En av Kaspas uppgifter är att bevaka skyttekompaniernas förråd. En hemvärnsman ska göra 100 timmar om året, annars åker han ut. Tre års tjänstgöring är likvärdig med 12 månaders värnplikt.

Starka reaktioner mot nyårssalut

En berusad hemvärnsman i Malmötrakten sköt in nyåret med sin ak 4. Hemvärnsman Lasse Söderberg i Malmö reagerar kraftigt mot skjutningen.

– Är det inte dags att ge sådana omdömeslösa herrar kännbara straff förutom avsked från hemvärdet. Böter i klass med 50 000 tycker jag inte är för lite när man utsätter andra för fara.

Lasse Söderberg är rädd för att alla som sköter sig kommer att straffas med nya regler. Detta drabbar dem som har skytte som hobby.

– Det är väl nu bara en tidsfråga innan vapnen plockas in. Jag har inget emot att vapnen förvaras hemma men det innebär ett stort ansvar som vissa tydligen inte har fattat.

Det är kanske dags att utöka kontrollen av dryckesvanor vid nyrekrytering av hem-

värnsmän, föreslår han.

– Hur har hemvärnsmanen kommit över lös ammunition? Och begriper han inte, att händelser som denna aktualiserar vapenfrågan? undrar Per Sjöswärd i Linköping.

Trycket från press och allmänhet ökar och röster har redan höjts om avvärning av hemvärdet.

– Utan vapen kommer Sverige inte att ha något hemvärn. Överste Petris grundidé går då i graven, förmodar Per Sjöswärd.

Löjtnant Stefan Berndtson, Backamobataljonen anser att händelsen spår på den vrånbild som finns av hemvärdet.

– Vi är många som jobbar för att höja hemvärdets anseende och därför känns det här extra tungt. Kanske måste vi ställa hårdare krav på hemvärnsmännen och försäkra oss om att alla passar in.

Snacket fortsätter på rasten. Fr v kn Tomas Lindberg, Frösö Hvo, kn Uno Eek, Kramfors Hvat, kn Sven-Gunnar Olsson, Hogdals Hvo, kn Ulf Åkerlund, Kramfors Hvat, och lt P-O Sjölander, Höga Kustens Hvcomp.

Bönderna slipper att vara extra

De så kallade kriteriejordbrukarna får, om de så önskar, tillbaka sina krigsplaceringar i hemvärnet. Ett beslut om detta har nyligen fattats av Rikshemvärnscentrum, Jordbruksverket och AMS.

Kriteriejordbruken är sådana som har betydelse för folkhushållet i händelse av avspärning och krig. Man kan säga att bönderna är krigsplacerade på sina jordbruk.

Eftersom man inte kan ha två krigsplaceringar bestämdes 1998 att de inte skulle få vara ordinarie hemvärnsmän. Detta väckte starka protester, särskilt på Gotland.

Det anses inte lika fint att vara "extra" och befälén måste vara ordinarie. Avspänningen gör att myndigheterna inte längre behöver hålla benhårt på principen. Omkring 1200 hemvärnsmän berörs.

Jämtland stöttar sina chefer

En rykande färsk ledarskapsmodell lärdes ut till jämtländska hemvärnsbefäl.

Den ordinarie befälsutbildningen i hemvärnet leder i stort sett enbart fram till formell kompetens i befattningen. Inom Jämtlandsgruppen konstaterade vi att morgondagens uppgifter för hemvärnsförbanden ställer andra och högre krav på cheferna. Dessutom kräver personalen mer av sina chefer.

Vi har ett ansvar inte bara för att utveckla förbanden materiellt utan även personellt och därför beslöt vi att vidta åtgärder redan i år för att stötta cheferna och genomföra en "högre" kurs. Det kändes också rätt att göra detta gemensamt inom Fo 23. Vi engagerade lärarkrafter från NB 5, militärhögskolan i Östersund och Jämtlandsgruppen.

Utveckla ledarskapet

Kursens syfte var att utveckla chefernas ledarskapsförmåga, främst inom utbildningsplanering och genomförande. Deltagarna skulle efter kursen kunna ge sina underlydande chefer motsvarande utbildning.

Kursen genomfördes ett veckoslut på arméns tekniska skola i Östersund. Olika ledarstilar förevisades och en föreläsning handlade om utvecklande ledarskap, som är en rykande färsk form av situationsanpassat ledarskap.

Under grupparbeten klarades egna och underlydandes förväntningar på chefen och hur dessa förväntningar kan infrias. Vidare planerades hur respektive chef skulle införa helhetsbaserat lärande i eget förband.

Visa upp

Målet är att i respektive kommun under år 2000 visa upp sitt eget förband i samverkan med polis och Räddningstjänst, bland annat för att manifestera hemvärnets 60-årsjubileum.

Kursen har startat processer som kommer att förbättra ledarskapet hos cheferna. En viktig sidoeffekt är att det har byggts broar för fortsatt samarbete. Många viktiga kontakter knöts för fortsatt utveckling av Hemvärnet i Fo 23. Det var allas mening att kursen bör gå varje år.

Text: Åke Hjelm, C Jämtlandsgruppen, S-E Söderin, C Fogruppenhet Västernorrland

Kurs för hvbataljonschefer

Kan Du leda sambandet inom Din bataljon?

Frivilliga Radioorganisationen (FRO) genomför under vecka 32 (5–11 augusti) en kurs i sambandstjänst för hemvärnsbataljons- och kompanichefer. Kursen är förlagd till FBU kursgård Fårö.

Kursens målgrupp är nya och blivande chefer inom Hemvärnet. Under kursveckan får Du möjlighet att fördjupa Dig i sambandsfrågor samt att delta i ett applex tillsammans med eleverna i kurserna för sambandsbefäl- och sambandsgruppschefer.

Efter kursen ska Du ha grundlagd duglighet att fastställa inriktningen av hvbataljonens lednings- och sambandsbehov.

Tag med Din familj och upplev en fin kursvecka på Fårö. Anmälan via egen fogrp till FRO före 1 mars.

Upplysningar FRO tfn: 08 - 788 99 92
Box 5435, 114 84 STOCKHOLM

Snälla ryssar stuvar om i hemvärnet

Knappt hälften av alla motioner som når rikshemvärnstinget lever vidare och i de flesta fall ger de också konkreta resultat. Foto: Sven-Åke Haglund

Hemvärnet famlar efter uppgifter nu när ryssen inte är farlig längre.

Text: Ulf Ivarsson

Något klarnade väl bilden av hemvärnets fortsatta roll när rikshemvärnschefen Alf Sandqvist under tingets första minuter snabbkisserade framtiden. Skydd och bevakning, slåss mot väpnat angrepp, fria kriget, vägvisning och stöd åt det civila samhället gäller även framgent.

Det svåraste är att lagstiftningen inte ger hemvärnet lov att agera i en större gråzon. I klartext: hemvärnet får inte

skydda civila anläggningar i fredstid. Detta är svårsmält för hemvärnsrörelsen, eftersom utbildningen av beredskapspoliser skurits ned och hemvärnet därför skulle behövas mer än någonsin.

Förstärker säkerheten

I avspänningens kölvatten finns från strikt beredskapsynpunkt inget skäl att ha vapen hemma. Men om de lämnas in blir det för krångligt att bedriva utbildning. Därför är det nya patronlagesläset en välkommen förbättring av säkerheten. Flera hemvärnsva-

pen försvann under 1999 och det tål vi inte, konstaterade Alf Sandqvist.

Även Per-Curt Green, militärbefälhavare i Mellersta militärområdet, oroas av vapenstölderna. Han anser det vara naturligt att hemvärnet används mer i fredstid för att skydda vapendepåer. Andra uppgifter som kan bli aktuella enligt Green är att ta hand om flyktingströmmar och insatser vid terroristhot.

Inför 83 ombud från rikets alla hörn med skepsis mot nollåttor i ryggmargen vågade fobef Kim Åkerman ändå slå

ett slag för försvaret av huvudstaden.

– Vi blev som alla andra tilltufsade av styrgruppen men det värsta är att vi inte har någon bra insatsledning i låga konfliktnivåer.

Med den koncentration av förvaltning samt politisk och ekonomisk makt, som finns i Stockholm, är det inte roligt för en fobef att mobiliseringstiden ökar från 72 timmar till tio år, framgick det av Kim Åkermans engagerade tal till tinget.

Han vässar sitt hemvärn med hjälp av ett nytt beredskapsorderverk och en gul bok i benficksformat. Boken sammanfattar vilka gemensamma värderingar som gäller.

– Frivilligheten är begränsad, vi vill inte ha några rödgar-distförband.

I Stockholm lägger man inte fingrarna emellan om någon visar sig olämplig att ha vapen.

– Vi kör med nolltolerans. Samma dag vi får veta att någon klantat sig åker polisen och hämtar vapnet, förklarade Kim Åkerman. □□

Tinget stoppade de flesta förslagen

En knapp majoritet av motionerna avslogs. Övriga finns nu hos rikshemvärnscentrum. Till nästa ting är merparten troligen åtgärdade eller inaktuella.

Text: Ulf Ivarsson

En motion till rikshemvärnstinget kan nå olika långt. Sämst i motionärernas ögon är förstås när den helt sonika avslås. Orsakerna varierar – ibland kan tinget (eller Rikshemvärnscentrum) inte göra något åt saken.

Typiska fall är ersättningsnivåer som bestäms av riksdagen eller beslut som påver-

kar frivilligorganisationer och måste fattas av dem själva. En lite mildare form av sågning är när "motionen anses besvarad och läggs till handlingarna".

Ibland slår motionärerna faktiskt in öppna dörrar – saker kan också ha inträffat under motionens långa resa till tinget. Detta öde drabbade Fo 23 som motionerade om terrängbilar.

Eller också hör besluten hemma på lokal nivå. Fo 53 föreslog till exempel ett sätt att märka vapnet som tinget bollade tillbaka. En knapp majoritet av motionerna till 1999 års

ting stoppades av liknande orsaker.

Med lite tur – och kanske också lobbyarbete i råd och utskott – kan en motion leva betydligt längre, även om det aldrig finns några garantier för att förslagsställarna får precis som de vill – åtminstone inte så snabbt som de skulle önska.

Besluten formuleras då som att motionen "hänskjuts till", "överlämnas till" eller "bevakas av" Rikshemvärnschefen (eller någon arbetsgrupp).

Röstas motionen ned kan motionären antingen ge upp

eller återkomma med samma förslag till nästa ting. Ett typiskt exempel är frågan om befattningspenning till gruppchefer, som avgjordes först 1999 efter att ha poppat upp flera gånger. En snabbtitt i protokollen visar att av de 31 motioner som slank igenom 1997 bevakas fortfarande 5–6, resten har åtgärdats – i några fall har verkligheten sprungit förbi dem.

Gäller det pengar är önskemålen nästan alltid för dyra för statens finanser. Detta problem brukar generera många motioner, så även 1999, då inte

Tinget krävde besked om framtiden

Iett uttalande från Rikshemvärnstringet till Försvarsdepartementet och ÖB krävs tydligare uppgifter och mer ersättning.

"Situationen i vår omvärld är sådan enligt gjord säkerhetsbedömning, att något hot mot vårt land inte sägs föreligga inom de närmaste 10-15 åren.

Med denna bedömning föreligger underlag för försvarsbeslut 2000 (FB 00) vilket innebär en stark reducering av försvaret och armén i synnerhet.

I förslaget framhålls hemvärnets ökade betydelse innebarande flera och större uppgifter. Detta framstår klart då hemvärnet svarar för 63 procent av armén.

Uppgifterna i FB 96 för hemvärnet är idag till stor del inaktuella. Av synnerligen stor vikt är därför att ÖB och Försvarsmakten i närtid kan ge klara och konkreta uppgifter till hemvärnet. Redan idag är vi en resurs för samhället men för ytterligare uppgifter krävs också en tydligare lagtext.

Uppgifterna är en förutsättning för att kunna behålla nu-

Rolf Andersson, avgående vice ordförande i Rikshemvärnsrådet, krävde att hemvärnsmännen ska få mer i plånboken, men försvarsministern såg inte ledsen ut för det. Foto: Sven-Åke Haglund.

varande numerär och att rekrytera ny personal till hemvärnet. Skälen för ett frivilligt försvar är svårt att förklara och motivera, dels med den neddragning som skall ske av försvaret, dels för att klara uppgifter i FB 00 saknas för hemvärnet inför framtiden.

Med de nya uppgifterna som redovisas skall möjlighet ges till utbildning och modern utrustning som blir tillgänglig i samband med nedläggning

av förband. Detta förutsätter att nuvarande stöd till hemvärnet bibehålles och en ledningsstruktur som medger korta beslutsvägar.

Högre ersättning och ändrade regler för ekonomisk ersättning begärs av den yngre generationen hemvärnsmän och befäl. Exempelvis vid:

- fullgjord kontrakterad utbildning
- förhöjd och utökad befattningspenning

- full ersättning för förlorad arbetsinkomst vid kompetenshöjande utbildning i befattningen

- ersättning för medverkan i stöd till samhället.

Hemvärnet måste därför få kosta mer pengar i framtiden.

Hemvärnet begär därför att svar på framförda synpunkter och förslag skall kunna föreläggas Rikshemvärnschefen och Rikshemvärnsrådet före 31 december 2000." □□

mindre än 15 av 57 handlade om premier, dagpenning, befattningspenning och andra ersättningar.

Så här gick det för några av motionerna:

P2/Fo14 vill effektivisera försvarsmakten genom att rikshemvärnschefen blir generalinspektör för de territoriella styrkorna och ges ansvar även för frivilligorganisationerna. Avslogs.

I 12/Fo 17 önskar ha laglig rätt till ledighet från ordinarie arbete för tjänstgöring i hemvärnet. Tinget beslöt att Rikshemvärnschefen aktivt

ska arbeta för detta trots att riksdagen sa nej 17 dec 1997.

Fo 43 vill ha lika ersättning för alla som deltar i stöd till civila samhället. Motionen tillstyrktes. (I praktiken saknas medel, gruppcheferna tog hela potten av friska pengar.)

Fo 32 anser att man helt ska kompenseras för förlorad inkomst vid tjänstgöring i hemvärnet. Tinget tillstyrker, men prioriterar därefter ersättningen för lågt för att förslaget ska kunna bli verklighet.

Fo 23 yrkar att regnställ ska delas ut till alla. "Efter en halvtimme är allt nedanför regn-

rockens lägsta punkt genomblött". Ärendet ska bevakas vid Rikshemvärnschefen.

P2/Fo14 vill förstärka den marina kompetensen på central nivå i hemvärnet. Motionen avslogs.

Fo 44 vill ge bevakningslotter (med idag 7 0-dagars utbildning) möjlighet att bli hemvärnsmän. Överlämnas till Rikshemvärnschefen för åtgärd.

Fo Skåne vill ha en godkänd skjutbana till varje krets. Frågan är lokal men det beslöts att Rikshemvärnschefen ska samverka med skytterörel-

sen.

MKV/Fo 32 föreslår att varje kompanistab ska ha ett hundtjänstbiträde. Grönt ljus från tinget.

Fo 44 vill ha särskilda resurser för rekrytering i Stockholm. Tinget sa nej.

Fo 67 föreslår direktutbildning av värnpliktiga till hemvärnet vid Grubbnäsläget utanför Kalix. Tinget lyfte blicken och beslöt att Rikshemvärnschefen utreder möjligheterna till 3-månadersutbildning nära hemorten då nästa försvarsbeslut är taget. □□

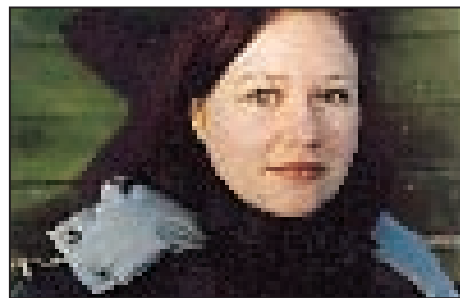
Är du hemvärnsman och sugen på att köra terrängbil? Glöm det! Tjejerna i bilkåren har första tjing på att sitta bakom ratten.

Ingen kom över stenen utan att koppla in differentialspärren. Annika Olsson dirigerar Anette Sundh.

Tjejerna kör när hemvärnet moderniseras

Från örebrodistriktet av bilkåren kom motorinstruktör Maria Persson för att se och lära av kursen i Eksjö

Text & foto: Ulf Ivarsson

Kampen om vem som ska köra hemvärnets nya terrängbilar är avgjord av högkvarteret till SKBRs, Sveriges kvinnliga bilkårs, fördel.

– Köra terrängbil i hemvärnsbataljonerna är perfekt för oss. Vår strävan är att krigsplacera tre bilkåster på varje fordon. Först om inte det går, kan vi tänka oss två bilkåster och en hemvärns-

man som reservförare, säger Cecilia Sjöwall, motorinstruktör i Kronobergs-distriktet.

Hon bedömer att utbildningen, som nu startar på bred front, blir en skjuts för krigsplacering i hemvärnet.

– Tjejerna väljer terrängbil, det är ett avtal som lockar.

De som redan har arméavtal erbjuds gå över till hemvärnet. Även bilkåristerna med så kallade E-avtal, alltså för civila transportfunktioner, får skriva tillfälliga avtal med hemvärnet.

100 timmar krävs

– Vi har också fått i uppdrag att rekrytera helt nya medlemmar som ska placeras på terrängbilarna, berättar Maria Persson, motorinstruktör i bilkåren inom Fo 51 (Örebro).

Tidningen träffar henne på Kronobergshed på examensdagen för en av de första kurserna i landet.

Högkvarteret och bilkåren bedömer att en färsk bilkårist behöver minst 100 timmar för att lära sig terrängbilen.

Den första kullen nybörjare kommer att utbildas på Skillingaryd i sommar. Där finns plats för två kurser om 40 elever vardera per år. Det totala behovet är emellertid minst 1000 förare och därför krävs även flera lokala utbildningar som den som nyligen avslutades i Växjö.

– På sikt kan det bli fyra kurser på Skillingaryd, säger Nils-Olof Jönnervik, trafikinspektör i Fo 17. Han skötte om teoridelen av kronobergskursen och ligger bakom den kursplan som troligen kommer att gälla all terrängbilutbildning inom SKBR. Instruktörsbristen bekymrar:

– I framtiden måste bilkåren till stor del klara utbildningen själva, vi motorinstruktörer är nästan ett utdöende släkte inom armén.

Till att börja med har tio nya instruktörer examinerats från Arméns motorskola i Östersund.

– Hemvärnet är vår absolut största avnämare. Behovet är nu totalt 3000 hemvärnsbilkåristerna och vi har idag bara 1000, berättar riksbilkårschef Anne-Marie Medin.

– Som en jämförelse kan nämnas att armén behöver 500–600, flygvapnet 200 och marinen 100.

Bilkåren lägger ner mycket pengar på en stor annonskampanj i lokalpressen för att fylla luckorna.

– De av våra äldre medlemmar som

Ja! Elva nyexaminerade kan börja köra terrängbil i Kronobergs hemvärnsbataljoner.

vill köra terrängbil får omskola sig men måste då själva hitta en ersättare.

Får köra personal på flaket

Totalt 60 timmar uppdelade på tre helger är vad de elva eleverna i Växjö behövde för att komplettera sina gula förarbevis med terrängbil 13 och 20. De har nu även utbildning i att köra personal på flak. Den större av bilarna, terrängbil 20, tar i infanteriversionen 17 personer exklusive flygspanaren.

Som hos flertalet frivilligorganisationer går inte rekryteringen precis på högvarv. Maria Persson anser att det är viktigt att försöka behålla dem som redan finns.

– Terrängbilarna kan bli räddningen från ett stagnerande medlemstal i bilkåren, säger hon och fortsätter:

– Visst kan den här utbildningen och krigsplaceringen ge en nytändning för oss. Det är inte populärt att köra personalbil på övningarna.

När tjejerna rycker in på treveckorsutbildningen för C-körkort är det få som tror att de kan lära sig köra tung lastbil så snabbt, men det går.

– Deras självförtroende ökar, de växer som människor och får nya vänner – hela deras privatliv påverkas, förklarar Maria Persson.

Det blev bråttom

Hanz Sjö Dahl, tidigare motorbefäl på I 11 och instruktör i bilkåren sedan 1976, ansvarade för kursen.

– Det är förarna som är flaskhalsen, när bilarna kom ut blev det väldigt bråttom att få igång utbildningen.

Förarbevisen hann knappt torka innan några ur kursen fick delta i en samövning med räddningstjänsten i Ljungby.

– De kommer att utgöra en viktig resurs vid stora olyckor och eftersök.

De tre hemvärnsbataljonerna i Kronobergsgruppen tillförs nio fordon med 27 förare. Underhållsregementet äger bilarna och de ska repareras av antingen miloverkstaden eller civila verkstäder. Säkerhetskontroller och särskild tillsyn tar förarna hand om själva. De har fått 15 timmar extra vård- och materielkunskap för denna fordonstyp.

Får renässans

Terrängbilarna, av vilka det finns tusentals i försvaret, behövs inte längre i de nedlagda infanteribrigaderna men får nu en renässans i hemvärnet. Fordonen är från slutet av 1970-talet och har gått cirka 1500 mil. De är i gott skick och kan rulla ytterligare många mil.

– Vi måste dock hitta vettiga garagelösningar annars rostar bilarna sönder, säger Nils-Olof Jönnervik.

– Tjejerna är mycket riskmedvetna som förare och måna om sina fordon.

Hur mycket underhållet får kosta är en känslig fråga. Underhållsregementena har offererat allt mellan 11 000 kronor och 70 000 kronor per bil och år. Rikshemvärnscentrum arbetar för en enhetlig kostnad.

På önskelistan står vinterutbildning.

– Den ska de få, liksom en repetitionskurs vad det lider, försäkrar Hanz Sjö Dahl.

– Full choke, rör inte gasen när ni startar i kyla och kör aldrig hemvärns-soldater utan att de spämt fast sig, förmanar han sina adepter innan de får köra hem bilarna till Växjö efter avlämningen till fogruppchefen Kenneth Quist på Kronobergshed. □□

Forskade två år för stockholmskrönika

Den som vill veta vem som var hemvärnschef i något av Fo 44s områden eller vilka förband som fanns under åren 1940-99 har fått en fin källa att ösa ur. Det är Lennart Nilsson, själv en av cheferna under perioden, som samlat in informationen.

Uppgifterna presenteras på en stor inglasad tavla som hänger i Fo 44s hemvärns- och frivilligavdelnings korridor på KI i Stockholm.

Tavlan är resultatet av årtals grävande i annalerna. God hjälp fick Lennart Nilsson av krigsarkivarie Ulf Söderberg på Krigsarkivet. Ett 40-tal pärmar gicks igenom och intressanta uppgifter noterades omsorgsfullt på en lång pappersrulle.

– Men det räckte inte utan jag fick även leta upp och intervjua äldre chefer. De yngre visade sig inte känna till myck-

En kavalkad av områden, chefer, vapen och uniformer finns på Lennart Nilssons tavla, som major Ronny Schultz beställt.

et.

Materialet är inte bara historiskt värdefullt utan gör även nytta i nutid. Så var det till exempel när Rosersberg och Märsta nyligen skulle slås ihop. Man behövde då ta i bruk ett gammalt nummer – vilket mycket riktigt återfanns på tavlan.

Man kan här finna mängder av spännande data, t ex

att Stockholms centrala krets 1943-52 hade inte mindre än 25 områden. Allesamman ledde av den legaedariske Allan Winge. Till hans förfogande stod också ett helt motorcykelkompani. En förmögen företagare och hemvärnare skänkte motorcyklarna, berättar Lennart Nilsson.

Ett annat känt namn är Carl Lindberg, riksdagsman

och 1953-56 chef för södra kretsen. Här förtecknas också Stockholms första kretschef, lektorn vid Södra Latin, N Lundqvist. Titlarna var viktiga på den tiden.

Lennart Nilsson började själv 1960 i Matteus hemvärnsområde, som 1970 slogs ihop med Norrmalm. Hemvärnsbanan avslutades 1990 som kretschef i Stockholms centrala hemvärnskrets.

– Minnet är kort och den här dokumentationen är mycket värdefull för oss, konstaterar major Ronny Schultz, chef för Fo44 HvFrivavdelning.

Vid årskiftet 99/00 inleds en omorganisation till stora bataljoner, men den historien får någon annan skriva, säger Lennart Nilsson, som lagt en stabil grund för kommande krönikor.

Nyhet för marschsugna

I augusti deltog svensk militär för första gången i marschen Vierdaagse van de Ijzer i Belgien.

Marschen går, som namnet antyder, längs floden Ijzer med start och etappmål i städerna Oostduinkerke, Diksmuide, Popringe och Ieper.

Omkring 5000 deltar i marschen varav cirka en fjärdedel går som militärer. Sista dagen är det parad genom The Menin Gate, en av stadsportharna till Ieper.

På vägen fram mot The Menin Gate fick vi blommor och

på andra sidan stod folk och applåderade.

Speakern ropade ut "The Swedish Team" i högtalarsystemet. Eftersom det var första gången svenskar deltog, reste sig hedersläktaren, ett hundratal personer, upp och gav oss stående ovationer.

Info kan fås hos: Secretariat van de Vierdaagse van de Ijzer Matrosenlaan 16 8620 Nieuwpoort, fax +058/22 36 89. Uniformstillstånd söks hos: HKV: Protokollet.

*Niclas von Rothstein,
Bromma hemvärn.*

Skjutsimulator kul i Dorotea

Under de så kallade återanvändardagarna i Dorotea visade hemvärnet upp sig. Ett läger slogs upp med lottorna i mitten. Margareta Holmlund med sin kokpersonal och Eivi Björn med sin stab visade vad hemvärnet förmår.

Olika vapen demonstrerades också, men mest uppskat-

tad var skjutssimulatoren. Bilkårens Karin Svensson bjöd på rundturer i en bandvagn.

Sören Johansson och Arne Mårtensson, hemvärnsmän och spelmän, underhöll på kvällen. En morgonpigg kokgruppchef serverade andra dagen frukost åt hemvärnsmän som gått vakt under natten.

Ingemar Badman knep marschpriset

Militärmusiksamfundets pristävling om bästa marsch erövrade Ingemar Badman första och tredje pris bland över 30 tävlande. Andra pris gick till Robert Sjölin, känd militärmusikdirektör från den gamla tidens musikkårer i Visby och Växjö.

Ingemar Badman leder Hemvärnets musikkår i Jönkö-

ping-Huskvarna, som anses vara en av de bästa i landet. Han är också en flitig marschkompositör med över 60 marscher på sin opusförteckning.

Vid Militärmusiksamfundets höstkoncert i Stockholm den 17 oktober framförde vinnarna sina prismarscher till publikens hörbara uppskattning.

Frivilliga får ett eget hus

Efter många och långa förhandlingar med kommunen har lokala FOS i Vänersborg fått ett helt hus till förfogande, samtidigt som ett tiotal föreningar och organisationer har fått sin hemvist i huset.

När fogrupperna flyttade till Skredsvik föddes tanken på frivilligförsvarets hus.

– Alla föreningar är nu samlade i ett hus och kan dra nytta av varandra, säger Ulf Jansson, FOS.

– Nu har alla sin expedition här och kan utnyttja de

lektionslokaler, salar och förråd som finns. Hemvärnsskretsen och området har sina förråd och expeditioner i huset, vi har också bytesföråd för fyra kretsar (Norra Dal, Kroppefjäll, Vänersborg, Trollhättan) som har öppet varje onsdag mellan 18 och 21.

Omkring 900 personer har fått sin hemvist i huset. Över 2000 kan utnyttja lokalerna via sina föreningar som är medlemmar i FOS Vänersborg.

*Text & foto: Mats Gillners
lokalred, Västra Götaland*

Hemvärnslarm och minor i terrängen prövade cheferna

Fjölårets kurs för blivande grupp- och plutonchefer i Skåne genomfördes under fyra helger, två på våren och två på hösten.

Kurschef har varit major Leif Lindfors vid Södraskånska gruppen. Till sin hjälp har han bland andra haft några kretsinstruktörer. Fördelen är att de talar samma språk till eleverna.

Elevantalet var från start omkring 100, men 75 utexaminerades – 35 plutonchefer och 40 gruppchefer.

Kursen har genomförts inom ramen för ett krisläge och haft skyddslagen som grund.

Objektsinriktade

De första två kursdelarna ägnades i huvudsak åt befattningsutbildning, medan de två höstdelarna varit helt objektsinriktade. Under kursdel C har man sålunda ägnat tiden åt rek och planering för uppgifter vid tänkta objekt, och del D åt att

genomföra och praktiskt tillämpa det man beslutat och kommit fram till tidigare.

Tillämpningshelgen inledes med att hemvärnsberedskap anbefalldes under fredagskvällen. Packning och lastning, repetering och bläddrande i orderverk och därefter en orolig väntan!

Hemvärnslarm anbefalldes tidigt lördag morgon, och objektet på Falsterbo skjutfält besattes. Stor omsorg ägnades åt att bygga ut och göra alla förberedelser vid respektive objekt, med syftet att få en bild av slutmålet och tidsåtgången. Sålunda grävdes det värn, inhägnades, byggdes sandsäcksvärn och stormhinder.

Minor överraskade

Under övningens gång utsattes kursen för ett antal incidenter för att testa agerande chefer. Ett stort och svårt överraskningsmoment var att det fanns mi-

Sandsäcksvärn byggdes för att få en bild av tidsåtgången. Fr v Kent Persson, Philip Andersson och Malte Andersson.

nor i terrängen, med åtföljande problematik – hur framrycka, hur röja, och ta hand om skadade.

Kursen besöktes under lördagen av ett trettio-tal krets- och hemvärnschefer som ville se hur det gick för deras blivande befäl.

De elever jag talade med

tyckte att kursen som helhet varit lämpligt och bra upplagd med lagom variation av teori och praktik.

De upplevde inte heller att sommaruppehållet varit till förfång för inläringen.

Text & foto Lennarth Johansson, lokalredaktör

Driftvärnare blev bataljonschefer

Den 24 november avslutades vid HvSS högre kursen för kretshemvärnschefer. Åtta elever har därmed bibringats den kunskap som krävs för att leda bataljon och delta i fo-gruppstabens arbete.

Kursen genomförs i tre steg, skyttebataljon, fria kriget, och stöd till samhället. Inom varje kurssteg har under de skickliga ledarna Lars Odrup och Nils Nordin teori varvats med spel och applikatoriska exempel på ett mycket stimulerande sätt.

Efter avslutningsmiddagen avtäcktes kursens gåva till skolan, en mässingplatta med kursens devis, "Plattan i mattan"

Som unikum från kursen kan nämnas, att för första gången deltog två elever från järnvägens driftvärn i en kurs på denna nivå.

Text: Lennarth Johansson, elev och lokalredaktör

Här måste vi skära upp...

Det här bandaget får vi nog skära upp, säger sjukvårdsgruppchefen Mona Lisa Nyström från Bro hemvärn till kollegerna Britt Mari Broberg och Lars Ekdahl, när de tar hand om en skadad under den kvällsövning i fria kriget som hemvärnet i Endre arrangerade en lördagskväll i oktober.

I övningen deltog även personal från hemvärnsområdena i Tingstäde, Bro och Visby – några av dem som B-styrka.

Syftet med övningen var att

träna samverkan i främmande miljö som en förberedelse till de mera mobila uppgifter, som hemvärnet sannolikt kommer att få i framtiden, när nu bevakning av fasta objekt efterhand mister sin betydelse.

– Det blir mer av detta slag säger kretschefen Göran Wallin, Hvfrivledningen i Visby. Vi måste bli duktiga på att även uppträda i mörker och i främmande miljö.

Text & foto Ulf Hörsne

Kungen invigde vandringsled

Isamband med att Åhus firade sitt 850-årsjubileum kombinerade kungaparet sitt skånebesök med att även t räffa hemvärnet i Bromölla.

Syftet med besöket var att inviga vandringsleden "Lilla Kungsleden", som hemvärnet röjt och iordningställt längs Skråbeån i samband med kungens 50-årsdag.

Åldermannen bland initiativtagarna till miljöprojektet, hemvärnsmannen Nils Gabrielsson, överlämnade ett fotokollage över hemvärnspersonal och moment under arbetets utförande. Uppsträckt och stolt fick Nils ett par minuter att byta några ord, utan mikrofoner, med kungen.

Lennarth Johansson, lokalredaktör Skåne.

Andan Telias lever

Söndagsskjutningarna var rena familjefesterna.

aktörer att försöka kapa åt sig marknadsandelar av den lönsamma teletrafiken. Det statliga affärsdrivande Televerket blev det statliga bolaget Telia, som skulle konkurrera med först enbart Tele2 och därefter med allt fler, ofta nybildade teleföretag.

– Tele2 hade ju inget driftvärn. I det nya konkurrensläget blev det ju då en ekonomisk nackdel för Telia att ha kostnader för något som konkurrenterna inte behövde ha, säger Bengt Tönnäng.

Han är en 62-årig nybliven pensionär och ung veteran inom Televerkets driftvärn i Göteborg. Vi sitter och pratar driftvärnsminnen i Änggårdstationen inte långt från Linnéplatsen i Göteborg. Bengt känner sig hemma här. Här blev han som 30-åring Televerkets yngste stationsmästare.

Tillfällig placering

De andra två är 80-årige Arne Bylin och 85-årige Karl-Ivar Plomgren.

Arne kom från Stäket, ett par mil väster om Stockholm, som ung ingenjör till dåvarande Telegrafverket i Göteborg 1940. Det skulle vara en tillfällig placering i några månader, men han blev kvar arbetslivet ut.

Han var en av de ursprungliga grundarna av verkshemvärdet på Telegrafverket i Göteborg. Vid bildandet var han gruppchef och därefter ställföreträdande kompanichef.

– Många tjänstemän och arbetare vid Telegrafverket anslöt sig spontant till de hemvärnsförband som växte fram efter krigsutbrottet 1939. De bildade sedan kärnan i de verkshemvärn som bildades vid Telegrafverket 1941.

Plaketter, medaljer, broschyrer, affischer och rapporter från de svunna 54 åren med Televerkets driftvärn i Göteborg. Från "juniorerna" och skjututbildaren Bengt Tönnäng, nestorn Karl-Ivar Plomgren och museielsjälarna Arne Bylin som samlat ihop många minnessaker från de aktiva åren.

ITelias telefonstation vid Änggården i Göteborg har en del av de lediga ytorna blivit ett informellt lokalt telemuseum och nostalgiskt förråd för gamla telegrejer. Där finns också mycket från det nedlagda driftvärnet. Tre veteraner tittar i minnespärmar och lådor med medaljer och utmärkelser.

– Det är en nationell förlust för Sverige att vi inte har kvar driftvärnet inom Telia, säger museielsjälarna Arne Bylin.

Men i Telias nuvarande organisation och konkurrensläge var det nog tyvärr omöjligt.

I början på 90-talet blev det möjligt för nya

från driftvärn kvar

Text: Bengt Plomgren, foto JIRs foto

1946 ansökte sedan Kungliga Telestyrelsen hos Kunglig Majestät om att få bilda ett driftvärn och till detta få överföra dem som var med i verkshemvärnet.

Ej beordrat

– Detta är viktigt att komma ihåg, påpekar Arne som lagt ned många pensionärstimmar på att samla ihop gamla tele- och driftvärnsprylar till ett museum på den stora telefonstationen i Änggården.

– När Telias ledning ville lägga ner driftvärnen, menade ÖB att Telia var beordrade att ha driftvärn. Det var fel. Det var istället Telegrafverket som hade ansökt om att få bilda driftvärn.

Under krigets verkshemvärnstid skedde alla aktiviteter på fritiden, men när driftvärnet bildades förlades de till arbetstid.

I slutet på 80-talet började allt fler inom Televerket hävda att driftvärnet orsakade produktionsbortfall. Arbetsledarna var ovilliga att "släppa till" folk och övningarna drogs därför periodvis ner till ett minimum.

I början på 90-talet blev driftvärnets existens ännu mer ifrågasatt.

För budgetåret 1995 erbjöd Post- och Telestyrelsen, PTS, hälften av det begärda anslaget och sade samtidigt att Telias Driftvärn på sikt skulle avvecklas. Då beslöt Telia att dess driftvärn skulle läggas ned sista april 1995.

Nestorn i trion är 85-årige Karl-Ivar Plomgren, en långvägare som började som telegrambud 1929 och 50 år senare pensionerades som projekterare med lönetiteln ingenjör. Han kom in i verkshemvärnet i Göteborg strax efter bildandet 1941.

Först skjutning

Under flera årtionden präglades driftvärnets aktiviteter av flera årliga fältövningar och skjutningar, något som ett ättelägg till en hängiven

driftvärnsman har starka barndomsminnen av. Pappa skulle ofta skjuta på Högsbo skjutbana på söndag morgon innan vi kunde åka till fritidsstället.

Både skjutövningarna och tävlingarna var under många år stora familjefester med medföljande anhöriga i bilkaravaner, hyrda lastbilar och bussar.

Karl-Ivar och inte minst "juniorerna" Bengt var några av de mest aktiva skyttarna i gamla Televerkets Driftvärn i Göteborg. Bengt gick in i driftvärnet 1963. Han hade hand om skjututbildning, han var gruppchef för stridsskjutning och fram till nedläggningen 1995 hade han suttit i förtroendenämnden i 22 år och centrala nämnden i 10 år. Han var också den ende av driftvärnarna vid Telia i Göteborg som vid nedläggningen gick över till allmänna hemvärnet.

– Där fortsätter ju det nordiska utbytet mellan Bergen, Århus och Göteborg som från 1947 fram till sjuttioalet administrerades av Televerkets Driftvärn.

Namnet i Sälen

Andan och sammanhållningen fortsätter också trots avvecklingen. Namnet lever kvar på ett eget märkligt sätt.

Efter flera gemensamma vinterövningar i slutet på 40-talet väckte några entusiaster tanken på att bygga en egen fjällgård. Ett projekt som i början möttes med stor skepsis. Men 31 av drygt 100 driftvärnare bildade kamratföreningen Televerkets Driftvärnsförening Göteborg, med enda avsikt att bygga och driva en fjällgård. De lyckades. 45 år senare är Telegården vid Sälffjällets fot ett vinter- och sommarparadis för medlemmarna, deras ättlingar och många andra. Ett ännu idag synnerligen livskraftigt bevis på försvarsviljan och lagmoralen bland pionjärerna inom Telegrafverkets Driftvärn i Göteborg.

– Visst känns det vemodigt att Telia lade ner driftvärnet där man upplevt så mycket, menar Karl-Ivar Plomgren. Men man förstår ju varför, när man ser hur utvecklingen har blivit med ett splittrat Telia.

Bengt Tönnäng kom in i driftvärnet ett 20-tal år efter bildandet. Men han om någon kom ändå under många år att symbolisera de många övningsskjutningarna och det ofta framgångsrika deltagandet i stora tävlingskjutningar.

Gunnilla Bentell-Schöldström hanterar piccolaflöjt

Petera Wählin
spelar valt-
horn.

Borlänge kvalar för Mera kraft på halv

Det hjälper inte att militärmusiker från Dalarna underhållit både Gustav Vasa och vår nuvarande kung. Hemvärnets musikkår i Borlänge måste ändå provspela sig till en plats i högvaktstäten.

Text: Ulf Ivarsson
Foto: Anders Pettersson

Konsertprovet godkändes i april 1999 och i vår är det dags för högvaktsprov med marsch.

Går allt väl kommer musiken att finslipa ceremonin tillsammans med högvaktsstyrkan under sensommaren med målet att allt ska stämma helgen 2-3 september på slottet.

Orkestern, som troligen är landets äldsta hemvärnsmusikkår med start 1939, övar så det vibrerar i populära danslokalen Kozmoz när Hemvärdet kommer på besök. Nästan alla har tagit sig till repetitionen – orkestern har 45 aktiva medlemmar i åldrarna 15-75 år, varav 16 är kvinnor.

Ikväll ska dirigenten Roland Lindberg se till att spela ihop sina duktiga amatörer i svenska arméns paradmarsch samt de av- och pågående styrkornas regementsmarscher.

Låter bra

Orkesterns hemmamarsch – den mäktiga Dalregementets marsch eller Stenbocksmarschen – låter bra redan från början. Efter några påpekanden från Roland Lindberg förhöjs den musikaliska upplevelsen ytterligare.

En fackman, Olle Hermansson från Fömus, försvarsmusikcentrum tyckte vid konsertprovet att det är bra klang i orkestern.

– Min uppgift är att skapa en spelstil, den kan man inte läsa ut av noterna, förklarar Roland Lindberg blygsamt.

Efter avlösningen ges en konsert med en repertoar som orkestern bestämmer själv.

– Jag letar efter musik med anknytning till Dalregementet, världens äldsta, säger Roland Lindberg.

"Mera kraft på halvnoterna. Ni har för bråttom". Dirigenten Roland Lindberg vill ha lite mer tryck i de fyra första takterna av Skaraborgs regementes marsch.

Klarinett, Kurt Pettersson

kungaspel noterna

Även Svenska arméns paradmarsch har påbrå från landskapet. Marschen skrevs nämligen 1820 av J F Braun, musikdirektör vid Dalregementet 1828-1832.

Skulle det mot förmodan gå illa i högvaksprovet kan kåren ändå glädja sig åt att de nu får representera Sverige utomlands i uniform. Siktet är inställt på en resa 2001.

Borlängekåren är flitigt anlitad. Den ger vår- och höstkonserter med egna solister och utför ceremonimusik på Svenska flaggans dag och militära högtider. Orkestern är en av de få av hemvärnsmusikkårerna som uppträder med trupp, i detta fall en "sabelvakt" ur Gagnefs hemvärn.

Dalagruppen och fobef är väldigt måna om oss, intygar kårchef Stig-Erik Fahlström. Undra på det. Efter avvecklingen av militärmusiken för drygt tio år sedan och nu regementet och brigaden är det hemvärdet med sina musikkårer i Borlänge och Ludvika som ensamt förvaltar traditionerna. □□

Venilbasun,
Ulfr Lundqvist

Trumpetare Johan
Johansson ger allt
i "Hemvärnets
marsch". Louis
Larser, t v, sköter
notbiblioteket.

Utan brigad inget drag i Värmland

Samordningen mellan hemvärn och beredskapsplutoner kan försämrast när Värmlandsbrigaden läggs ned.

– Övningar med kvalificerad vapenmateriel är på grund av transporterna svåra att bedriva effektivt i norra delen av länet, hävdar chefen för fogruppavdelningen i Kristinehamn, major Börje Nyquist.

Redan innan ÖB sade sitt om den framtida ledningsstrukturen hade de värmländska hemvärnsbataljonerna börjat samla argument för en fortsatt, effektiv fogruppavdelning med tillhörande stab i Värmland.

Idag vet vi vilka förband som föreslås läggas ned och vilka som blir kvar.

Men trots möjligheten att Kristinehamn blir centrum för landets artilleriutbildning och även kommer att erhålla en förstärkt militär-distriktsenhet, ryas det högt ute i länet. Åtminstone bland de hemvärnschefer som Hemvärnet varit i kontakt med.

Skandal är ordet

Något bättre ord än skandal kommer inte jag på! Det är skandal att statsmakterna slösar så med våra pengar. Först byggs det nya garnisoner som ska vara kostnadseffektiva och rationella. Ett par år senare läggs dessa ned. Hur kan ÖB och hans folk i Stockholm tro att vi ska kunna klara av att upprätthålla en stabil rekrytering till våra förband när signalen från regeringen är

att försvaret knappt behövs längre, säger en av Värmlands mest erfarna hemvärnschefer, Gunnar Halldin, Rottna hemvärnskompani.

Gunnar har gjort sitt som chef. Vid årsskiftet tog yngre förmågor över.

– Jag skulle inte bli särskilt förvånad om det om något år kommer en "sur" reaktion, som leder till rekryteringsproblem.

Motivationen minskar

Svårigheter med rekryteringen har också chefen för Eda kompani, Per-Åke Persson, stött på.

– Det har varit en ganska tydlig trend de senaste två-tre åren att killarnas motivation har minskat. Det är svårt att få ihop tillräckligt med folk till övningarna.

En annan som befärar negativa konsekvenser för hemvärns- och frivilligverksamheten i Värmland är fogruppenhetens chef, major Börje Nyquist.

– Vi har redan sett vad som händer i områden som mist sitt hemförband, Umeåregionen är ett exempel, Borås ett annat. Rekryteringskraften i dessa områden minskar drastiskt. Minskar antalet värnpliktiga även här i Kristinehamn kommer det också medföra en försämrad rekryteringsbas, säger Börje Nyquist.

Hans enhet har ett område som är 27 mil

Text & foto
Hemvärnets
reportageteam

långt (till gränsen) och cirka 15 mil brett att ge service till.

Redan idag, innan det definitiva beslutet om att lägga ned Värmlandsbrigaden och I 2/Fo 52 fattats, konstaterar Börje Nyquist att övningar med understödsvapen är besvärliga att bedriva effektivt i norra delen av länet, då det handlar om transporttider på flera timmar.

Samordning försämrats

Han är också rädd för att den samordning av larm som fogruppenheten utvecklat ska försämrats.

– Vi har idag på de flesta platser gemensamma larmlistor för kommunens räddningstjänst och det lokala hemvärnsförbandet. Dessutom har vi utvecklat en modell, där hemvärdet ingår i de insatsstyrkor som förbanden inom garnisonen mobiliserar med värnpliktiga.

– Om detta ska administreras från Strängnäs eller någon annan central stab långt ifrån länets gränser blir det betydligt svårare att åstadkomma denna tydliga och väl fungerande sammankoppling mellan hemvärn och grundutbildning, hävdar major Nyquist.

Ett par exempel är tullens och polisens utnyttjande av fo-flyggruppen samt FMCK:s insatser i samband med eftersök, bland annat i Hagforstrakten i somras. □□

Svagt tryck för USA som världspolis

Britternas rörliga förband blir kärnan i ett nytt europeiskt försvar

Man kan se en relativt ljus prognos för medlemsökningen i EU men den ryska revanschismen är ett mörkt moln även om det inte saknas positiva möjligheter.

Den bilden förmedlade professor Bo Huldt, Försvarshögskolan, då han talade inför Lunds Akademiska Officerssällskap (LAOS) och Young Europeans for Security – Sweden (YES-Sweden) på ett seminarium i Lund. Temat var säkerhet och integration på 2000-talet och titeln "Utmaning Europa".

– Den ryska militären har gjort ett gigantiskt fritt fall och själva organisationen har slutat fungera. Ryssarna upplevde dessutom en politisk besvikelse i Kosovo, vilket späder på revanschismen. Först om 5-10 år kan Ryssland bli ett seriöst hot, spädde Bo Huldt, som därmed tycks knappa in något på den officiella svenska uppfattningen om tio års lugn.

Inga reformer förutses

Hur ser då väst på Ryssland? Enligt Huldt med trötthet och leda. Man förutser heller inga reformer. Amerikanska kongressen har tidigare varit positiv. Likaså har Tyskland och Finland tidigare talat för ryska intressen i EU men alla är nu mer skeptiska. Västs överlägsenhet kvarstår. Väst kontrollerar 70 procent av världsekonomin samt de militära resurserna inklusive kärnvapen. Dessutom finns ett stort teknologigap, som man i och för sig även kan se mellan USA och Europa.

Upprustningen mellan Indien och Pakistan med kärnvapenin-

Den ryska besvikelsen i Kosovo späder på revanschismen. Men militären har slutat fungera och Ryssland kan bli ett seriöst hot först om 5-10 år, hävdar Bo Huldt. Foto: Magnus Hallenborg.

slag är ett oroande varsel om att massförstörelsevapnens tid inte är förbi. Däremot anser Bo Huldt att USA hejdlöst överdriver risken för terroristangrepp med B- och C-medel. "Har man ingen fiende, så får man inga pengar av kongressen."

Europa diskar

EU är, enligt Huldt, grunden för välstånd i morgondagens värld. Dock finns även en växande tendens till konflikter och att USA och Europa gör snabba militära insatser utan att egentligen lösa problemen. USA har glömt att det är Europa som får stå för uppbyggnaden. USA bombar och Europa betalar uppbyggnaden, för att sedan, skämtade Huldt, låta USA in- viga.

Paradoxalt nog skulle USA kunna utnyttja sin stormaktsroll men trycket för ett sådant utövande är svagt.

– Vi har insett att vi lever i en ny värld, sade Huldt och nämnde britternas försvarsomriktning, där man går ifrån ett territoriellt försvar till ett försvar som är eldkraftigt och rörligt och som kan sättas in över hela världen. Detta kommer med all säkerhet, menade Huldt, vara kärnan i ett kommande europeiskt försvar.

Text: Stellan Nordahl, Lunds Akademiska Officerssällskap

En av vinnarna i den omfattande förbandsnedläggningen är Fo 43. Att Sörmlandsbrigaden blir kvar betyder enormt mycket för hemvärnet.

Chefen för fogrupperheten Sörmland, överstelöjtnant Gunnar Sundstedt, har all anledning att se nöjd ut. Ötkad förrådsservice, fler instruktörer och mer personal är några av de positiva effekter som väntas för Fo 43 i kommande försvarsbeslut.

Text & foto: Lars Blomberg

Sörmlands hemvärn vinnare i förbandsslakten

– Modern materiel som tillförs gör att hemvärnet utvecklas mycket positivt, tycker löjtnant Lars Sundell, bataljonskvartermästare i Strängnäs hemvärnsbataljon.

Enligt överbefälhavarens uttalande kommer vi att kunna anställa ytterligare personal, främst yrkesofficerare från förband som läggs ner, säger överstelöjtnant Gunnar Sundstedt, chef för fogrupperheten Sörmland i Strängnäs.

MekB 10 kommer att finnas kvar och kommer att bli en av Sveriges slagkraftigaste brigader. Som det ser ut i dag kommer modern materiel att tillföras, bland annat de nya Leopardstridsvagnarna och stridsfordon 90. Värnpliktsantalet kommer att öka från nuvarande 400 till 900 per år.

Yrkesofficerare som lärare

– Det ställer stora krav, inte minst på förrådsverksamheten. Den servicen kommer vi också att kunna ta del av. Då fler yrkesofficerare behövs till brigaden, det nämns ett 40-tal, får vi utökade möjligheter att använda dessa som instruktörer även i vår verksamhet. Dessutom får fogrupper-

heten tillskott på yrkesofficerare, men det dröjer nog ett tag än, tror Gunnar Sundstedt.

Modern materiel

Löjtnant Lars Sundell, tidigare yrkesofficer på fogrupperheten i Strängnäs, har nyligen tillträtt som bataljonskvartermästare i Strängnäs hemvärnsbataljon.

– Jag tycker det är kul att få vara med om den positiva förändring som sker i hemvärnet. Modern utrustning har kontinuerligt tilldelats. Nu är vi i slutskedet att dela ut uniform M 90 med tillhörande kroppsskydd och värmeförstärkning. Granatgevär och kulspruta är inte objektsanknutna som tidigare utan finns nu i varje pluton. Med de förändrade uppgifterna som hemvärnet har idag ställs högre krav på fordon och sambandsmateriel. Där finns fortfarande en del att göra.

– Beträffande personalen är jag av den uppfattningen att de yrkesoffice-

rare som går i pension vid 55 år har mycket kvar att ge. Varför inte satsa på en rekryteringskampanj för att få så många som möjligt till hemvärnet? De kan systemet inifrån och kan göra en stor insats, åtminstone under en övergångsperiod. Självt räknar jag med att vara kvar till jag fyller 60, säger Lars Sundell.

Framtiden

– Jag ser en mycket positiv utveckling för hemvärnets framtid. Hemvärnsmännen är välutbildade, entusiastiska och tror på det de gör. Utöver krigsuppgiften är de väl skickade att ställa upp vid olika kriser och katastrofer som kan drabba samhället. Jag är övertygad om att de uppgifterna kommer att öka, avslutar Sundstedt.

Sörmlands hemvärn består av bataljonerna Strängnäsbygden, Eskilstuna, Flen, Oppunda, Nyköping och Sörmlandskusten, totalt 2000 hemvärnsmän och -kvinnor. □□

Michael fixade ny skjutbana

Michael Gustavsson, gruppchef i Åtvidaberg, ville inte vänta på kommunens beslut utan ordnade en ny 100-metersbana.

Det hör inte till vanligheterna att det svenska försvaret tillförs något nytt i detta nedrustningens tidevarv. Den 31 oktober invigdes dock hemvärnets egen skjutbana i Åtvidaberg. Att det har byggts en ny skjutbana är också unikt i Sverige, där etablerade skjutbanor får ge vika för industri- och bostäder, strövområden samt golfbanor.

Till garnisonens skjutbanor på det nedlagda övningsområdet är det en bit att åka för dem som bor i Åtvidaberg. Dessutom ryktas att Linköpings kommun kommer att verka för en avveckling av skjutbanorna. Ännu längre resor blir det i så fall om hemvärnet skulle

Skjutbanans initiativtagare Michael Gustavsson och chefen för Åtvidabergs hemvärnskompani Magnus Simonsson brydde sig inte om att det ösregnade under invigningen.

behöva utnyttja skjutbanorna vid Prästtomta övningsfält i närheten av Markstridsskolan i Kvarn.

Väntar inte på bilen

Men i Åtvidaberg väntade man inte på att bilen skulle falla utan skaffade ett markområde invid Åtvidabergs skyttegilles banor – alldeles lagom för en 100-metersbana och med till-

räcklig bredd för att en hemvärnsskyttegrupp ska kunna öva samtidigt. 100 meter är ju vad som behövs för PEK-skjutning, behörighetsbevis, skyddsvaktprov samt enskild träning.

Bakom byggandet av skjutvall, kulfång och blindering ligger många timmars hård fysisk möda och ideellt arbete. Den stora drivkraften var

eldsjälen Michael Gustavsson, gruppchef i Åtvidabergs hemvärnskompani och aktiv skytt. Även om det var flera som högg i, var det tack vare Michaels initiativ som skjutbanan blev till.

Då det gällt material för bygget har Livgrenadjärgruppen hjälpt till ekonomiskt. Det ligger givetvis i dess intresse att man inom hemvärnet inte är husvilla, när det skall tränas skytte.

Invigde med Magnum

Invigningsskottet skulle helst ske med något som ljudmässigt smäller högre än en Ak 4. Hemvärnskompanichefen Magnus Simonsson äger en salutkanon, men saknade för dagen patroner till pjäsen. Magnus fick låna en revolver kaliber 44 Magnum. Det gick nästan lika bra. Inom hemvärnet är vi ju bra på att improvisera.

Text & foto Per Sjöswärd, lokalredaktör, Östergötland.

Hemvärnspropaganda utan kaffe

Manusförfattaren Fredrik Johannesson och kameramannen Kjell Carlsson förbereder en scen.

En gubbe med mausegevär, uniform M 59 och kvarting uppstickande ur fickan är fortfarande den allmänna bilden av hemvärnet. Det hjälper inte med informationsblad där en äldre man dricker kaffe och texten "Han är hela Sveriges soldat" om man vill rekrytera till hemvärnet, resonerar Fredrik Johannesson och hans kamrater i Örebro södra hemvärnsområde.

De har istället producerat en videofilm för att få nya medlemmar.

– Hemvärnet är en del av armén och har svåra och bety-

delsefulla uppgifter. Vi vill visa

att bra utrustning har tillförts och att medelåldern sjunker kraftigt, säger Fredrik Johannesson, själv 27 år och gruppchef.

Han samlade sin grupp en kväll och de ville gärna vara skådespelare i filmen. Utrustning och vapen lånades från I3/Fo 51. Inspelningen ägde rum i augusti. Filmen har visats för befäl och kamrater och även civila som tycker att den ger en realistisk bild av dagens hemvärn. Filmen är drygt 18 minuter lång och har inte kostat en krona att göra.

Tågolycka hettade till

Celsius Aerotechs driftvärn i Linköping, kombinerade sin trivselutflykt med övning. Deltagarna delade upp sig i två lag och började med punktorientering. På stationerna var andra tävlingsmoment inlagda, såsom skyddsvaksfrågor, avståndsbedömning och materielkännedom.

Vid slutmålet, Risten-Lakvik museijärnväg, separerades lagen, det ena fick stanna på stationsområdet medan det andra fick åka tåg en liten bit.

Efter någon kilometer kom en kvinna springande och skrek att det inträffat en tågolycka. Det rök oroväckande från loket och skadade låg till och med under tåget.

Efter en snabb överblick började sjukvårdaren i gruppen dela ut arbetsuppgifter. Det var olika typer av skador som måste tas om hand, brännskador, kross- och skärskador

Anders Lindgren tar hand om lokföraren Johnny Johansson.

samt andningsstillestånd, men även förvirrade tågpassagerare.

Det hettade säkert till i deltagarna, eftersom det var inlämnade statister som deltagarna inte kände.

Domare vid övningen var Kapten Jan Söderlund från Livgrenadjärgruppen, P 10 Fo/43 på Malmen.

Text & foto Rolf Halvarsson, stf förbandschef

Redaktören för denna tidning gör comeback i hemvärnet efter några år utan uniform. FFV hade tydligen gjort en perfekt inställning i skottstol med min nyrenoverade ak 4, så den beredde mig inga svårigheter i skyddsvaktprovet.

Text: Ulf Ivarsson. Foto: Anders Pettersson

Unga fyller på i Uppland

De senaste åren har Upplandsgruppen skolat in nästan bara unga hemvärnsmän samtidigt som de äldsta lämnar in sin utrustning i förtid.

Att förnygringen av hemvärnet nu går rasande snabbt fick jag erfara på nära håll under en introduktionsutbildning för nyantagna hemvärnsmän i Enköpings garnison en helg i november.

Av hela kullen på 32 hemvärnssoldater var bara en handfull över 30 år. Det stora flertalet hade avslutat sin grundutbildning för bara något eller några år sedan. I gruppen fanns till och med ett par färska värnpliktiga fänrikar från ett norrländskt jägarregemente. Deras motiv för att gå med är helt enkelt att hemvärnet snart är enda chansen för den som vill hålla sina militära kunskaper vid liv och regelbundet öva i förband. De knorrade dock lite över att behöva vänta på att bli placerade som befäl.

Pedagogiken går hem

En helg med inryckning fredag kväll och utryckning söndag kväll skulle lätt kunna urarta till korvstopppning, men riktigt så illa blev det inte. Dels var

kunskapsnivån hög från början, dels har instruktörerna stor erfarenhet av trupputbildning och använder en pedagogik som går hem.

Upplandsgruppen funderar ändå på alternativet med inryckning torsdag kväll.

Inom andra försvarsområden är tre dagar vanliga. I Blekinge tar man även kvällar till hjälp. Fo Skåne har ryckt loss skyddsvaktutbildningen som istället ges senare för dem som vill och bedöms lämpliga – cirka hälften av hemvärnsmännen. I Gävleborgsgruppen delas introduktionsutbildningen upp på tre helgdagar och alla skyddsvaktutbildas, för att ta några exempel.

Alla mina nya kamrater i Enköping klarade skyddsvaktprovet, även om en tredjedel först underkändes i teoridelen och fick skriva om. Jag hade tre felaktiga svar på 30 frågor. Det allvarligaste gällde brottsbalkens regler om nödvärn, som man måste ha klara för sig som skyddsvakt.

Det är mycket ovanligt att någon åker hem från utbildningen utan att vara behörig, berättade kapten Kjell Andersson, som mycket fackmässigt ledde oss genom skyddslagen.

Men det praktiska provet skiljer obönhörligt ut dem som inte behärskar sitt vapen. Antingen är det träff i benet eller inte. Någon fick därför nöja sig med att vara "skyddsvakt med batong".

Hann inte skruva

Vapentjänsten är nog den svagaste punkten, om man komprimerar utbildningen till en helg. Alla hann inte skruva färdigt. Följden är att hemvärnscheferna måste se till att snarast möjligt komplettera inskjutningen.

Bland instruktörerna märktes särskilt löjtnant Anna-Karin Hjalte. Hon gav en lysande lektion i de första, ibland avgörande åtgärderna på en skadepplats. De handgrepp hon nötte in kommer att sitta kvar länge.

Håkan Persson kommer att bli en av kamraterna i Läby-Vänge hemvärnsområde. Här kommenteras hans inskjutningsserie av kapten Kjell Andersson.

Vem vet, kanske kan det vi lärde oss denna dimmiga kväll på Upplands regemente rädda liv, tack vare den förståelse för den skadades hela trauma som Anna-Karin Hjalte lyckades förmedla.

Inskjutningen leddes på ett kompetent sätt av yrkesofficeren kapten Henrik Mattsson från K 4, tjänstledig

för studier vid Uppsala universitet. Jag tycker dock att han kunde berömt oss när vi lyckades sätta ihop arméns bår på bara drygt en minut. Varje gång jag ser den tänker jag på Jaques Tati och hans trilskande vilstol i filmen "Semestersabotören".

Ansvarig för utbildningen var kapten Lennart Wik. Med massor av rutin

Uppsalagruppens hemvärn ska stöpas om helt i bataljoner och därför visste inte hundförare Lars Edvinsson exakt var han hamnar i organisationen.

att ösa ur och en stor portion humor hade han kursen helt i sin hand.

Min bataljonschef, Per-Olof Thomsen, hälsade sina nya soldater varmt välkomna med ena handen och tog ifrån oss underbeslagen med den andra. Vi får väl se hur länge det dröjer innan vi är betrodda att förvara hela vapnet hemma. □□

Annons 1/2 DTF

**S:t Petersburg, torsdag
den 13 april 2000 kl 2300**

Den gamla skraltiga Volgan skumpade fram längs kajgatan. Regnskyar drog in från Finska viken och de svaga bilstrålkastarna gav inte mycket sikt. Gatubelysningen var släckt, eftersom elleveransen var avbruten, för vilken gång i ordningen denna vår visste inte Genadij Anatoli, där han satt vid ratten och ansträngde sig för att upptäcka det kajmagasin som var slutmålet.

Bredvid honom satt Alexander Koskov, kedjerökande sina eviga cigaretter. Smuggelgods som den tjetjenska maffian försåg rysarna med. I backspegeln tonade konturerna fram av två i baksätet, Jurij Olgarkov och Stephan Ivanov. De fyra var kaptener i Ryska Östersjöflottan.

I det tilltagande regnet såg Genadij Anatoli glöden från en cigarett glimma till knappa tjugo meter bort. Han saktade in och bromsade bilen någon meter från den figur som nu klev ut i regnet. Förutom den cigaretttrökande mannen lösgjordes två bastanta skuggor ur magasinets mörka bakgrund. Genadij Anatoli vevade ner rutan. Cigarettmannen kikade in i bilen. En kort ordväxling och cigarettmannen gav klartecken till skuggorna.

Magasinsdörrarna öppnades och med en avgashostning rullade Volgan in.

Därinne sken ett svagt ljus. En bensindriven generator brummande i ett hörn. Om vakterna utanför magasinet varit anonyma så var det tvärtom inne i byggnaden. På väl valda platser stod beväpnade poster som gav ett ytterst kompetent intryck. Förmodligen soldater ur något spetsnazförband som numera löste civila uppgifter utanför lagens ramar. Men vad gör man när lönerna uteblir månad efter månad? Det fanns förband som nu i tre års tid odlat rotfrukter och grönsaker för att överleva.

Självmoder bland officerare inträffade allt oftare. De orkade inte leva med skammen att se sina soldater svälta utan att kunna göra något åt det. Den ryska krigsmakten hade släpat sig ige-

nom otroliga kriser men ändå förhållit sig lojal mot statsmakten.

Den nyvalde presidenten hade oväntat avlidit i början av året och efterträtt av en interimregering, eftersom duman inte kunnat enas om valprocedurerna. Kandidaterna till presidentposten gick mer in för att sabotera för sina motståndare än att få till stånd ett val. Inom några veckor inträdde kaos i samhället. Eftersom det inte fanns en stabil regering upphörde inflödet av utländskt kapital. Inte ens den djärvaste optimist vågade längre satsa pengar i ryska fonder.

Några av de stora energikombina-

trädde en satt och kraftig, nästan fyrkantig person.

– Genadij, min vän, hördes hans djupa bas, kom upp hit med dina vänner.

Om de hade väntat sig att kliva in på ett smutsigt lagerkontor i hamnkvarteren, blev de glatt överraskade. Här rådde lyx. Det var ett stort kontor och golvet pryddes av tjocka mattor och möblemanget var sobert.

En kontorsmöbel i ljus furu försedd med det senaste i datorväg stod i vänstra delen och till höger en soffgrupp i ljust skinn. Allt avrundat med en bar vid ena långväggen.

Detta är det första avsnittet av Hemvärnets nya följetong.

Författare är Lars-Olov Alm, chef för 22a skärgårdshemvärnskompaniet, Roslagens marinregemente.

Illustratör:
Gunnel Bergström

Rysk raid

ten hade slutat sälja till staten då de inte fick betalt för sina leveranser. En av de största, Kombigaz, hade i stort sett bildat en stat i staten. Man hade ordnat egen utskeppning och sålde till mycket konkurrenskraftiga priser. Men staten fick ingenting. Företaget avlönade sina anställda, ordnade skolgång och sjukvård. Man hade till och med sina egna säkerhetsstyrkor. Hos Kombigaz leddes de av en tidigare överste från ett av luftlandsättningsregementena. Liknande öar av självständiga områden växte fram allt mer.

Hela samhället var bisarrt, snedvridet. Antingen frös och svalt man ihjäl på S:t Petersburgs gator eller ägnade man sig åt bizznis – en omskrivning för maffiaverksamhet och röveri – och slevade i sig kaviar och gåslever på hotell National. Genadij gjorde en sista tankekurpa innan han öppnade bildörren.

– Ja, jag tänker i alla fall inte låta min familj svälta ihjäl på en kaj vid Nevan.

De fyra männen klev ur bilen och såg sig lite osäkert omkring. En halvtrappa upp på magasinets kortända öppnades en dörr och i silhuett fram-

Boris Sergetov, före detta amiral och chef för flottbasen i Odessa, numera "entreprenör", slog ut med sin björnlabb till hand och sa:

– Slå er ned, Han pekade med hela handen och en ung man i matrosliknande uniform bar fram en bricka med bräddfyllda vodkaglas.

– Mina herrar, skål och välkomna till mitt lilla imperium.

De svepte glasen.

– Jag tänker inte bli långgrandig, ni vet ju själva varför ni är här. Ryssland är idag i upplösning. Staten har slutat fungera. Den får inte in några skatter och kan därför heller inte betala löner. Vem vet, Ryssland kanske upphör att existera som nation om det inte blir revolution igen, men till det finns det å andra sidan inga ledare. Lebed har struntat i att ge sig in i maktkampen igen. Han har istället gjort som jag och skapat ett eget imperium av sitt guvernement.

– Zirinovskij är det ingen som bryr sig om längre. Kommunisten Ziuganov vill inte ha makten, även om han blev erbjuden den. Och tacka fan för det, vem vill ta över rodret på den här skutan. Ingen vågar satsa pengar

och väst har helt och hållet vänt oss ryggen i väntan på vad som skall hända. Men vi kan ju inte bara sitta och hoppas att någon skall ta hand om oss – vi måste ju leva. Men vad skall vi leva på? Vi har ju ingenting att sälja – om man nu inte vill smuggla kärnvapen förstås men det är inte min melodi. Men vi är jäkligt bra på något annat, nämligen att föra krig.

Sergetov fortsatte att utveckla sin plan. De andra lyssnade spánt, utan att avbryta. När han slutat vidtog en intensiv diskussion. Genadij lutade sig bakåt i fåtöljen och tänkte: "Det är en bra plan, en mycket bra plan."

Stockholms skärgård, fredag den 6 oktober 2000 kl 07 05

Lastpråmen stångade sig fram i ovädret och det svaga gryningsljuset. Vinden hade kantrat under småtimmarna och vågorna sköljde inte längre lika ihärdigt över pråmens låga däck. Efter en rak färd genom Finska viken och över Östersjön stampade nu pråmen in mot Sandhamn. Situationen var kritisk. Under nattens oväder hade pråmen tagit in oroväckande mycket vatten och gick med kraftig slagsida. Om bord fanns ingen räddningsutrustning och radion var omsorgsfullt satt ur funktion. Ingen hade registrerat färden.

Bertil Jansson hade tagit ut några semesterdagar för att fiska och gett sig ut tidigt i sin gamla renoverade fiskebåt trots det dåliga vädret. Men det finns en viss charm i att ensam möta naturen även när det tjuter i riggen och vågorna skummar. Bertil, som hade ett eget företag i dykeribranschen, var också engagerad i hemvärnet.

Som f d kustjägare var han numera plutonchef i Ingarö Hemvärn. Hemvärnet kändes viktigt. Visserligen hade den traditionella hotbilden bleknat bort och i takt med att försvaret skars ner så kanske man kunde tycka att

Bredvid honom satt Alexander Koskov, kedjerökande sina eviga cigaretter

också hemvärnet förlorade sin betydelse. Men vid den senaste kursen på HvSS hade skolchefen sagt att även om det inte finns något invasionshot inom de närmaste tio åren kan vi ut sättas för olika former av terrorism och kriminalitet.

Båtmotorn dunkade. Enstaka dyningar från nattens oväder sköljde över däck. Bertil Jansson böjde sig ner för att ta upp termoserna med kaffe och tittade samtidigt ut genom styrhytten. Då såg han pråmen.

– Helvete, vad har vi där? tänkte han.

Han lade om rodret och styrde upp mot pråmen som gick tungt i vattnet. Den förde ingen flagg. Han gjorde försök att anropa bryggan men fick inget svar.

Stockholm, söndag den 20 augusti 2000 kl 20 00

Stephan Ivanov var en kortsnaggad, blond och blåögd jätte som mätte 1,97 i strumplåsten och hade en matchvikt på 110 kilo vältränade muskler – sedan två månader f d kapten i ryska marinen, numera entreprenör. Hans anletsdrag var rent nordiska och han pratade perfekt svenska. Det nordiska utseendet var ett arv från hans farfars farföräldrar som flyttade från Sverige till S:t Petersburg vid sekelskiftet. Svenska hade han lärt sig under sin officersutbildning. Han kunde också norska, danska och isländska.

Ivanov hade kommit till Stockholm sex veckor tidigare med en

kret följt ett gäng av sju äldre tonåringar och yngre män, som själva ansåg sig höra till en hård kärna av nynazister. Ivanov brukade bära en sportväska över axeln. Ur väskan löpte en sladd upp till ett par hörlurar, en helt vanlig syn. Men istället för en CD-spelare hade han en avlyssningsutrustning i väskan. Han kunde därför helt diskret följa det mesta av vad ungdomarna sa.

Väskan rymde dessutom enkla attribut som olika glasögon, peruker samt några sportjackor, vilket gjorde det lätt för honom att enkelt skifta utseende. Idag hade han tänkt genomföra en konfrontation, klädd i svart med läderkängor och skinnjacka.

Gänget hade slagit sig ner i gräset på Skeppsholmen och hade med sig några kassar starköl. De uppträdde inte provocerande, men kvällsflanörer höll sig undan och tittade åt annat håll. Det var Benke som först upptäckte den blonde jätten som kom klivande rakt emot dem och han hojtade.

– Kolla, vi får besök.

De låg nonchalant kvar i gräset när han kom fram till dem,

– När en underordnad möter en överordnad så står han upp.

Orden kom snärtigt men inte högre än att de bara hördes i deras lilla krets. De tre äldre i gänget, som gjort värnplikten, blev plötsligt osäkra. Det här var inte vilken jäkla snubbe som helst. De sneglade mot varandra och gjorde en antydning att komma på fötter, då Benke, yngst med sina sjutton år

hoppade upp och skrek.

– Å vem tror du att du e då? Nån jävla kapten kanske?

Ynglingens nacke låstes i ett järngrepp då Stephans Ivanovs högra hand slöt sig om den. Utan synbar ansträngning höll Ivanov den stackars Benke tre decimeter upp i luften.

– Som du hänger nu är det jävligt lätt för mig att knäcka nacken på dig med ett knyck. Det är en snabb död.

Benke var nu alldeles vit i ansiktet. Knappt hörbart nästan snyftade han fram.

– För fan, jag skojade ju bara.

Stephan Ivanov lät honom dråsa i backen.

– Okej grabbar ta det lugnt, jag är inte här för att bråka – tvärtom har jag något att erbjuda medlemmarna i Stockholms nynazistiska parti och grupp Reinhardt Heydrich.

– Hu, hu, hur fan kan du veta det? Ä’ru från Säpo?

Stephan Ivanov bredde på med sitt mest vinnande leende.

– Långt därifrån. Mycket långt därifrån. Han vände på jackslaget och ett femtioöresstort hakkorsmärke glimmade där i svart, rött och guld. Han förklarade:

– SNAP, Sveriges nationalsocialis-

tiska arbetarparti bildades i all hemlighet 1940. Det skulle fungera som en femtekolonn och träda fram först när det var Sveriges tur att komma in i den tyska gemenskapen. Som ni vet blev det aldrig av, men SNAP har levt vidare i all hemlighet och väntat på den rätta stunden. Den börjar närma sig nu och vi behöver utbilda dem som skall bli våra soldater. Ni har varit under övervakning från oss en längre tid och nu är det dags. Vid Strandvägen, kajplats 20 ligger min båt, Baltic Star. Kom dit en och en med början klockan tio i kväll och med fem minuters mellanrum.

Han vände och gick därifrån. Sex snaggade ynglingar följde honom med beundran i blicken, medan den sjunde såg mer tveksam ut.

Martin, som var tjugotvå år och näst

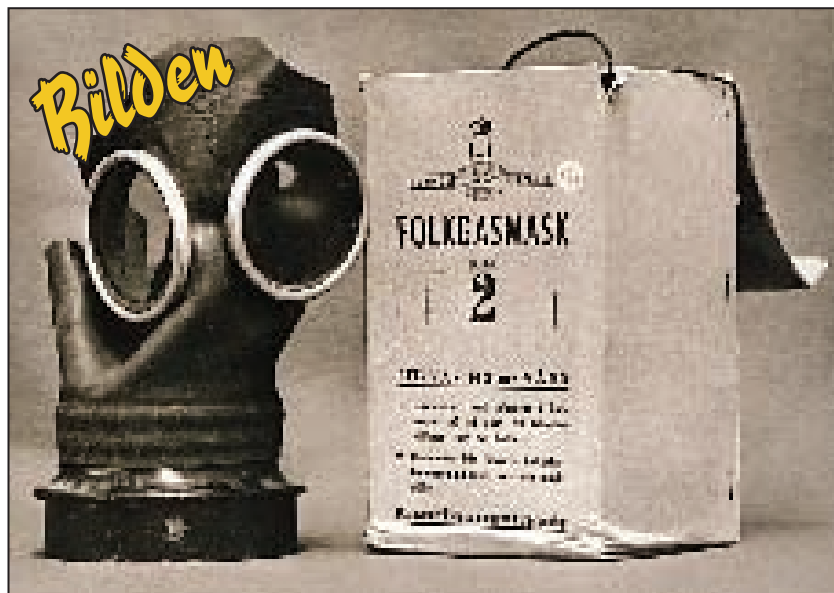
äldst i gänget, hade muckat som kustjägare för ett år sedan. Före värnplikten hade han varit hemvärnsungdom. Men det var först under slutet av utbildningstiden som han och några andra började känna bitterhet mot samhället, som de tyckte schackrade bort försvaret – framförallt med den senaste bantningen.

Martin var den ende i gänget som hade gymnasieutbildning men trots toppbetyg

drev han omkring utan jobb. Han började känna sympati för nynazister, som sa att de värnade ett vitt och fritt Sverige. Det där med fritt och försvar passade Martin. Moderata ungdomar tyckte likadant, men de var för konservativa i andra frågor.

Å andra sidan nappade han inte på det där ariska snacket. Under värnpliktsutbildningen hade han haft flera kamrater med invandrarbakgrund. De var helsjyssta polare, fast det sa han inget om i gänget. Martins världsbild var splittrad och han kände sig inte riktigt hemma någonstans. Och nu stod den där fullblods nazisten där och pratade. Martin kände sig misstänksam. Det lät alldeles för bra. Allt passade så väl in. Men Martin höll inne med sina åsikter.

Fortsättning i nästa nummer

Vid krigsutbrottet fanns en allmän oro för gas-kriget och i Sverige räknade försvarsledningen med att kemiska vapen skulle kunna användas. Därför ville 1940 års hemvärnskommitté utrusta även hemvärdet med skyddsmasker. Den enkla folkgasmasken på bilden var vad som fanns. Det är osäkert om den verkligen delades ut annat än i mycket liten skala. 1940 års hemvärnsman fick nöja sig med en armbindel och – om kriget kom – löfte om att kanske få ett urmodigt, enkelladdat remingtongevär.

Då visste man inte att tyskarna i sina laboratorier redan 1936 forskat fram nervgasen sarin, som i giftighet överträffade första världskrigets enkla stridsgaser många gånger om. Det är tveksamt om folkgasmasken skulle ha gett tillräckligt skydd. Exemplet finns på hemvärnsmuseet.

Text: Ulf Ivarsson, foto: Bengt Bergström.

"Försvarsproppen försätter Sverige i ett riskfyllt läge"

Den föreslagna minskningen av försvaret är alltför omfattande och panikartad. Regeringen ger en alltför glättad bild, skriver Åke SAGRÉN i denna analys av försvarspropositionen.

Något hot mot Sveriges existens som fri nation genom militärt angrepp är knappast tänkbart under de närmaste åren. Kriget på Balkan, särskilt Kosovo, har dock konsekvenser för de säkerhetspolitiska relationerna i Europa och globalt. Ryssland är instabilt med många svåra problem och utgör därför alltså en stor risk. Ingen kan med säkerhet bedöma Rysslands utveckling under kommande år. Det är också lätt att undervärdera Rysslands militära potential och förmåga till rehabilitering av sin krigsmakt.

Försvarspropositionen ger en glättad bild av vår säkerhetspolitiska situation, varigenom statsmakterna försätter landet i ett riskfyllt läge. Hänvisningar till EU-medlemskap och EU-gemensamt säkerhetssystem saknar relevans, eftersom EU för närvarande saknar medel att hantera kriser och krig.

För låg ambitionsnivå

Ett alliansfritt Sverige fordrar ett fullgott och starkt nationellt försvar. Regeringens försvarspolitiska ambitionsnivå är alldeles för låg. En viss planmässig minskning av försvaret kan vara befogad, men nu föreslagna minskning är alltför omfattande och panikartad.

I finska försvarets upprätthålls i huvudsak krigsorganisationen och 80 procent av de värnpliktiga utbildas.

Erfarenheter från senare tid visar att varje land får klara sig med egna markstridskrafter. Samverkan med flyg- och sjöstridskrafter är lättare i ett läge där flera nationer har samma fiende.

ÖB angav den 19 maj 1999 behovet av Jasplan till fem divisioner med sammanlagt 60-80 flygplan. Regeringen föreslår 200. De extra flygplanen får

då rimligen ses som industristöd inför eventuell export. Detta förhållande leder till en kraftig obalans inom Försvarsmakten. Vidare måste konstateras att de för strid nödvändiga luftvärns- och framförallt artilleriförbanden är helt otillräckliga.

De viktiga territoriella försvarsuppgifterna får i framtiden skötas av hemvärnet eftersom övrigt territorialförsvaret utplånas.

Neddragningen ursäktas

Den kraftiga neddragningen av försvaret har ursäktats med en påstådd förmoda att anpassa eller förstärka försvaret om så skulle behövas. Möjligheterna att förstärka försvaret fordrar statsmaktsbeslut och pengar många år innan avsedd effekt kan uppnås. Den viktigaste faktorn är god tillgång på bra befäl för utbildning och uppsättande av nya förband. Övnings- och skjutfält är en nödvändig tillgång som svårigen kan återskapas.

Det visade sig vara mycket svårt att komplettera bristerna i värnpliktsutbildningen efter 1925 års försvarsbeslut. Detta fick återverkningar under kriget. God tillgång på utbildade värnpliktiga är en nödvändighet för anpassning uppåt. Inga nya förband kan heller uppsättas utan tillgång på materiel och utrustning. Därför måste kritiska delar av försvarsindustrin behållas i någon form.

Glest nät av förband

Försvaret bör vara en angelägenhet för hela svenska folket – ett folkförsvaret. För att detta ska fungera väl bör försvaret med sin verksamhet finnas på många platser spridda över hela landet. Föreliggande förslag leder emellertid till ett mycket glest nät av militära förband.

Den viktigaste faktorn för folkförankring är den allmänna värnplikten.

För ett vidsträckt land med ringa befolkning är den allmänna värnplikten ett oöverträffat system för rekrytering till försvaret. Därigenom tillförs

förbanden civil yrkeskunskap och ledarskap.

Enligt regeringen ska endast cirka 30 procent av åldersklassen utbildas. Detta är ett synnerligen olyckligt och orättvist förslag som försvagar anpassningsmöjligheterna i framtiden. Risken är också att det så småningom leder till ett yrkesförsvaret.

Genom den ringa värnpliktsutbildningen kommer det att bli mycket svårt att rekrytera förband för internationella insatser. En annan negativ konsekvens är att rekryteringsbasen för hemvärnet kommer att försvagas kraftigt. Det skulle tvärtom finnas goda skäl att förbättra rekryteringen till hemvärnet, som blir vårt enda kvarvarande territorialförsvaret.

Stark tro på försvaret krävs

Hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna är viktiga för försvarets folkliga förankring och för informationen om försvaret. Insikten om behovet av försvaret och respekt för dess effektivitet och förmåga är viktiga för försvarsviljan. Grunden är emellertid att det finns en stark tro på att försvaret kan lösa sina uppgifter. Om föreliggande förslag leder till beslut, kommer det svenska försvaret vare sig ha förmåga att försvara hela landet eller till ökade internationella insatser. Mycket arbete kommer att fordras för att upprätthålla försvarsviljan.

Hemvärnet får genom förestående beslut ökade åligganden. För hemvärnsbefälet kan detta säkerligen kännas bittert och djupt orättfärdigt. Vi får dock inte ge upp. Kampen för ett anständigt svenskt försvar måste gå vidare. Hemvärnet, som kan komma att utgöra mer än 60 procent av armén, måste hålla ut och ta sin ökade del av ansvaret.

Åke SAGRÉN, generalsekreterare HBR

Adress: HBR, Tegellidsgatan 6, 596 34 Skänninge, Telefon: 0142-400 70, fax: 0142-403 10

Foto:
Lars Sjögren

Bygg hv-förband av värnpliktiga

Överför 30-åringarna till r ö r l i g a distrikthemvärnsförband med reputbildning vart 5–10 år.

Förband och regementen läggs ned. Ny materiel läggs i malpåse eller skrotas. Kompetens går förlorad. En återtagning tar enligt beräkningar 10–15 år. Men mycket kan hända på den tiden.

Vem kunde sia om Sovjetunionens snabba fall eller Berlinmurens försvinnande? Vi kan se vissa tendenser men aldrig alla faktorer som formar framtiden.

Hurska vi i hemvärdet ställa oss när mindre och mindre medel tilldelas försvaret? Att arbeta för högre anslag, när vår omvärld ser ut som den gör, ser jag inte som någon framkomlig väg. Återstår då att använda de medel som finns på bästa sätt och samtidigt vårda de mänskliga resurser

som vi nu har.

Mitt förslag är därför ett mindre antal Jas-plan, fler bibehållna armébrigader med utökad luftvärnskapacitet och en översyn av marinens förband i syfte att skraddarsy dessa för framtidens hotbild.

Vidare föreslår jag att de värnpliktiga överförs automatiskt vid 30 års ålder till rörliga distrikthemvärnsförband med kortare reputbildningar vart 5–10 år och samövningar med det frivilliga hemvärdet.

Materiel från nedlagda brigader överförs till dessa lokala rörliga distriktsförband. Vissa frivilliga hemvärnsförband tillförs splitterskyddade fordon som gör att de kan lösa nya uppgifter.

För att kunna genomföra detta krävs nytänkande. Men det skulle ge ett bättre försvar än det som nu väntar oss med den stora fördelen, att vi på ett mycket bättre sätt är rustade

Nu måste vi skriva till politikerna

Frivilligrörelsen i Sverige har inte så lång tid på sig att agera för att få till en ändring av försvarsbeslutet. Jag hoppas att ni tycker som jag, att hemvärdet är värt att bevara.

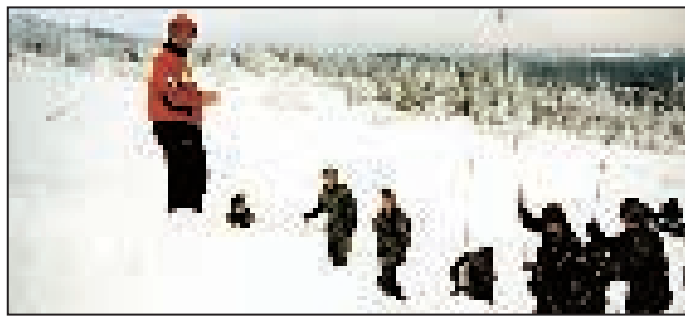
Blir neddragningarna inom armén så stora som rege-ringen föreslår, får hemvärdet i Sverige svårt att överleva. Jag tror att det är viktigt att vi inom hemvärdet gör oss hörda och protesterar mot de föreslagna neddragningarna inom armén.

Än är det inte försent att påverka politiker att ändra beslutet. Det vi kan göra nu är att skriva till politiker och tala om att vi inte accepterar deras beslut som i ett enda slag slår ut hemvärdets möjligheter att klara sina uppgifter. Hemvärdets numerär har minskat kraftigt de senaste

åren och den minskningen lär inte avta med det föreslagna beslutet.

Det man kan göra är att skriva till politikerna och tala om vad vi tycker om deras förslag, fråga varför vi måste ha ett flyg-vapen som är större än Norges, Finlands och Danmarks tillsammans. Fråga också varför den största delen av militär verksamhet måste koncentreras till storstadsområdena.

Fråga hur man har tänkt sig kunna göra ett återtagande av försvarskraft när det inte finns tillräckligt med utbildningsplattformar kvar där vi kan utbilda värnpliktiga. Fråga varför man har släppt tanken på allmän värnplikt. Har man tänkt sig att sätta upp en yrkesarmé eller skall vi gå med i någon försvarsallians?

I en skallgångskedja har hemvärdets personal alltför låg ersättning.

Skallgången ersätts dåligt

September 1998: "Älgjägare försvunnen på fjället i Funäsdalen". "Ripjägarer borta vid höstens ripjakt." Dessa rubriker fanns både i länspressen och rikspressen. Hela Härjedalen är en enda kommun. Härjedalens hemvärnskrets har fem hemvärns-områden om 200–250 personer.

Hemvärdet har ett gott förhållande till kommunen och har utbildats och samövats med polis och räddningstjänst. Vid dessa försvinnanden tjänstgjorde hemvärdet, lottor och bilkåristen från flera områden inom kretsen. Vid tidigare eftersök har hemvärdet och övrig personal erhållit samma ersättning som fjällräddningen. Så inte numera.

Tänk er fyra personer i

samma skallgångskedja:

- 1 Hemvärnspersonal som får dagenpenning 40 kr eller SGI.
- 2 Fjällräddaren, cirka 150 kronor i timmen.
- 3 Pensionären (ej i hemvärdet), ingen ersättning.
- 4 Skolungdom (ej i hemvärdet), ingen ersättning

Var ligger logiken i detta? Följden kan bli, att hemvärns-personal och övriga kanske ställer sig tveksamma till nästa uppdrag i samhällets tjänst.

Nu när antalet förband och värnpliktiga minskar är hemvärdets personal en stark resurs, speciellt ute i glesbygden. Alla som deltar i räddningsarbete ska naturligtvis ha samma förmåner enligt räddningstjänst-förordningen för att undvika förvecklingar

Hunden ska inte plocka upp

Till min stora fasa ser jag i Hemvärdet 5/99 på sidan sju att schäfertiken Tabasco är ute för att leta föremål. Det är inte upplett i sig jag vänder mig emot utan att hon ska komma in för att lämna över föremålen. Helt fel! En bevakningshund ska inte plocka upp föremål. Detta är förenat med livsfara.

På hemvärnsfolk som inte känner till hur det ska gå till ger bildtexten helt fel intryck. Det är skrämmande att tidningen går ut med ett sådant budskap. En bevakningshund ska bara markera föremål, inte plocka upp. Den önskvärda marke-ringen är att hunden sitter och med skall visar att den har vittring på

något i terrängen.

Man säkrar inte heller ett objekt genom att skicka in hunden på frisök. Hundekipaget med grupp går ett rutsök för att kolla om någon varit inne. Därefter skickar man in hunden på ett frisök, men den ska fortfarande bara markera om det finns något på objektet.

Hundförare Henning Rasmussen, Borensberg

Svar: Henning! Tack för ditt klarläggande. Jag kan bara bara konstatera att bildtexten var fel och gläds åt att tidningen har uppmärksamma och kunniga läsare som du.

Lite stil behövs på hemvärnet

Tack för det senaste numret av tidskriften Hemvärnet. Det är roligt att tidningen har fått en ny och spännande grafisk utformning och att text på gula plattor har försvunnit. Du har börjat bra i din nya redaktörsgärning. Jag har däremot en del synpunkter på bildvalet i tidningen.

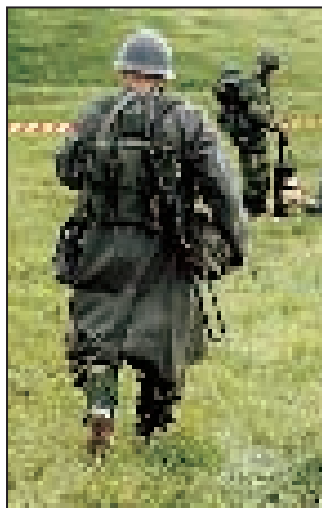
I varje nummer av tidningen Hemvärnet reagerar jag över hur den bristande tillämpningen av uniformsreglementet, förmodligen omedvetet, speglas i bilder från övningar, inspektioner och utbildningar.

Bara i det senaste numret av Hemvärnet förekommer ett antal bilder med personer som borde titta sig i spegeln eller rådfråga sina chefer om hur man klär sig. Om man i vår egen tidning konsekvent visar avvikelser mot regelverket så medverkar faktiskt tidningen till att ge läsarna uppfattningen att det är tillåtet att klä sig hur

som helst.

Det är viktigt att förstå att när allmänheten ser oss i hemvärnet, eller något annat mili-tärt förband, så bedöms truppen efter hur den ser ut och hur den uppträder. Låt mig visa några exempel på avvikelser som finns i det senaste numret av Hemvärnet: halsduk på huvudet, T-shirt i 90-mönster, vit t-shirt till fältbyxor, Nato-tröja, kroppsskydd utanpå vapenrocken istället för innanför (hur komma åt bröstfickorna?) och slutligen avsaknad av kragspelar.

Jag tillhör definitivt inte gruppen uniformsfetischister, men lite stil måste det ändå finnas på ett militärt förband. Om inte personalen vet hur

Förbjuden bild i hemvärnet? Privata gummistövlar och hjälm m/Å till uniform m 90 ger inget bra intryck.

man klär sig så får väl chefen ha utbildning. Snälla Ulf, publicera inte bilder som förstärker de fördomar om hemvärnet vi alla bör

sluta.

Vilka kan då tänkas bli kvar? Jo, det blir de Rambotyper som skulle tänka sig att till och med betala för att få ha uniformen på sig. För att inte dessa, som är mycket få, skall bli i majoritet behövs de hemvärnsmän som idag är anslutna.

Hemvärnet har idag en mycket viktig roll inom totalförsvaret, det är snart de enda militära förband som snabbt kan verka inom Nordvästskåne. Sverige ligger tio år efter utvecklingen i USA, där har man nu problem med beväpnade militanta grupper. Om vi i Sverige får denna utveckling, vem kan då hjälpa till med bevakning och skydd av samhället om inte polisen får mer resurser? Hemvärnet kan också snabbt ställa upp vid större katastrofer. Det är därför viktigt, att vi idag får behålla den personal som fri-villigt engagerar sig i hemvärnet, men läggs stödet från Berga i Helsingborg ned, kommer även hemvärnet i nordvästra Skåne att avvecklas.

bekämpa.

Bo Johansson, C Brännkyrka hemvärnskompani

Svar: I sak håller jag helt med dig, hemvärnsmän bör föregå med gott exempel och följa reglementet. Det är trist och pinsamt med röda gummistövlar till uniformen. Jag hoppas verkligen på en skärpning. Läget verkar dock vara betydligt bättre nu än för några år sedan.

Vad beträffar tidningens bilder finns emellertid två komplikationer. Den ena är att folk faktiskt ser ut som de gör när jag eller någon annan fotograf kommer till övningen. Det är kanske mänskligt att vi drar oss för att be de slarvigt klädda stiga åt sidan.

Den andra är att man som journalist tänker i bilder och symboler och medvetet eller omedvetet letar efter det annorlunda och avvikande. Det var i den gropan jag föll när jag tog bilder av den avslitna gradbeteckningen och soldaten med halsduk på huvudet.

Ulf Johansson

Vem vill offra jobbet för hemvärnet?

Bara en snabb kommentar till Fänrik Carl-Johan Fischer, från Malmö hemvärnsbataljon.

Ditt förslag om två veckors övning om året utöver de vanliga 20 timmarna är inte så bra. Det skulle innebära att alla som har jobb och/eller familj skulle vara tvungna att göra alltför stora uppoffringar för att kunna vara med i hemvärnet.

Jag skulle vara tvungen att sluta arbeta om det infördes, och säkert många andra med mig. Du kanske inte har jobb eller flickvän, men det är nog en minoritet som inte har endera.

Johan Lindh,

Bromma hemvärnskompani

Annonsera bort prostatagerillan

Det behövs en uppfärskning av hemvärnets utseende och anseende. De flesta man pratar med om saken anser antingen att vi är en "prostatagerilla" eller ägnar oss åt en förlegad, gubbsjuk lek. Nu är det ju så att hemvärnet står inför en massiv förändring och i samband med den skulle man kanske utnyttja media i större utsträckning, ungefär som Flyg-vapnet.

Visserligen är det varje kompanis ansvar att rekrytera folk, men det borde vara upp till Försvarsmakten att gå ut med information om hur hemvärnet ser ut idag. Låt oss börja med att byta namn till: ISFOR, Internal Security Forces, Interna säkerhetsstyrkan.

Fänrik Andersson,

Forsheda hemvärnskompani

HBR och CFB diskuterar samverkan

Försvarets reduktion tvingar fram ett bättre samarbete mellan frivilligorganisationerna.

CFB, Centralförbundet för befälsutbildning och HBR, Hemvärnsbefälets riksförbund diskuterar på fullt allvar att mer eller mindre slå ihop sina påsar.

I grunden har CFB och HBR samma syften – att utbilda och öva befäl i krigsorganisationen. Många hemvärnsbefäl, kanske de flesta, är medlemmar båda organisationerna, som har mycket att vinna på ett tätare samarbete.

Måste anstränga oss

– Från HBRs sida måste vi nu anstränga oss att få bästa möjliga effekt av alla de möjligheter till utveckling, som står

till buds. Vi måste mera se till helheten och försöka förbättra och utveckla samarbetet med CFB, säger HBRs generalsekreterare Åke Sagrén.

Han betonar att det viktigaste är att komma fram till ett gott samarbete regionalt och lokalt. Därför bör försök göras inom några FBU-förbund och motsvarande HBR-sektioner i syfte att få fram gemensamma utbildnings- och övningsplaner. Sådan gemensam planering bör göras för 2001 och genomföras samma år.

– Faller det väl ut kan vi ta beslut om att gå vidare. Under denna tid bör vi från HBRs sida på alla sätt arbeta för att förbättra även annat samarbete med CFB, säger Åke Sagrén.

Informationschef Bert-Olof

Lax i CFB bekräftar att organisationerna strävar efter ett formaliserat samarbete. Hur det ska gå till i detalj är inte klart.

– Det enklaste sättet är att alla får gå kurser i både CFBs och HBRs regi oavsett var de är medlemmar, radikalast vore att HBR blir en rikstäckande organisation inom CFB, men många hemvärnsbefäl skulle väl "aldrig i livet" acceptera den lösningen.

Alla inser dock att utbildningsresurserna måste samordnas.

Bert-Olof Lax:

– Det kan till exempel i längden inte vara vettigt att försvaret parallellt bedriver ungdomsverksamhet i fem-sex olika organisationer utan kontakter sinsemellan.

Radio eller tråd? Trådsamband är säkert och uthålligt, fast krävande att planera och bygga. En nyutgiven handbok ger dig alla de råd och tips du behöver.

Ny handbok för trådbyggare

Tråd och telefoner är fortfarande det säkraste sambandsmedlet för hemvärn som bevakar fasta objekt. På några platser som hemvärnet skyddar är radiotystnad beordrad på grund av risken för fientlig signalspaning eller att teknisk utrustning på objekten kan störas av vår radiotrafik. Uthålligheten för ett väl utbyggt trådsamband är också överlägsen radions. Underhållet är mycket enklare.

Nackdelen är att det tar tid att planera och bygga fasta trådnät. För att underlätta det arbetet har Jan Andersson, chef för Tråd- och teleenheten vid Eskilstuna hemvärnsbataljon skrivit en handbok, "Trådsamband vid fasta bevakningsobjekt inom Hv".

Boken vänder sig i första hand till plutonchefer och signalister, men är tillräckligt grundläggande för alla som vill fördjupa sina kunskaper i ämnet.

Boken tar också upp tekniska säkerhetsfrågor och trådsamband uppåt i organisationen, med civil personal på objektet och närgrupperade förband. Författaren, som är teletekniker med eget företag, har undvikit det militära fikonspråket och förklarar oundvikliga fackuttryck i en ordlista. Boken är i A5-format och slinker lätt ned i en benficka.

Beställ från FRO per telefon 08-788 99 94.

Järnvägens driftvärn ångar på

De tre danska eleverna Björn Nielsen, Bjarne Nielsen och Morten Rasmussen tränar eldhandgrepp med Ksp 58

Ordet driftvärnet klingar alltmer exotiskt men järnvägen har fortfarande ett aktivt och välbemannat driftvärn.

Under ledning av kapten Staffan Sundbom, fogruppenheten i Revinge och med hjälp av några instruktörer ur MekB 7 genomfördes i höstas utbildning på två linjer – en för chefer och en övrig personal.

– På chefslinjen talar vi mycket om samverkan och ledarskap samt uppdaterar våra respektive åtgärdskalendrar

(mobpärmar), berättar Bengt-Olov Svensson, distriktchef för Södra driftvärnsdistriktet (området söder om Göta kanal).

– Vi har också mycket sambandsutbildning. Och för att inte bara repetera, har vi denna gång också låtit deltagarna skjuta med den nya Glockpistolen och PSG 90.

Övrig personal utbildas lite mera jordnära. Övning i post- och bevakningstjänst, personlig färdighet på eldhandvapen och kulsprutor samt utbild-

ning på den nya skyddsmask 90 är huvudinnehållet på denna linje i år.

I båda kurserna deltog också några elever från det danska "Jernbanehjemmevaernet", med ställföreträdande distriktchefen för västra distriktet, Gudrun Albret, i spetsen.

– Vi tycker det är mycket mera meningsfullt att ha ett utbildningsutbyte än de sedvanliga tävlings- och vänskapsutbytena, omtalar Gudrun och tillägger:

– Vi lär oss mycket mer av att delta i kurserna och kan jämföra olika sätt att lösa uppgifter.

Till sist berättar Bengt-Olov Svensson att något hot om nedläggning av järnvägens driftvärn inte kan skönjas.

Detta kanske mest beror på den nuvarande generaldirektören, som enligt B-O Svensson har en mycket positiv syn på driftvärnsverksamheten.

Text & foto: Lennarth Johansson

Visbys hemvärn i hårt pansar

Det är faktiskt Visby hemvärn som bemannar denna pansarbandvagn 302 under den fältlektion som instruktörerna Martin Damberg och Fredrik Svensson, Mek B 18, genomförde vid höstens hemvärnsmönstring med Visbys hemvärnsmän.

Inslaget var mycket uppskattat och bör följas av flera liknande, så att även hemvärnsmän när så behövs, på ett acceptabelt sätt kan hantera även militära fordon.

Text & foto Ulf Hörsyne

Sjukvårdare får snyggt tygmärke

Hemvärnssjukvårdarna får ett snyggt tygmärke att sätta på uniformen. Märket består av hemvärnets vapensköld prydd med ett rött kors på vit botten.

Vad händer under jubileumsåret?

HEMVÄRNET
1940 – 2000

Att hemvärnet är 60 år ungt är väl de flesta, men detta faktum förtjänar ändå att upprepas.

Vi skall på alla nivåer och över hela landet ta chansen att visa upp oss. Men framförallt måste vi intensifiera rekryteringsarbetet. Varje gång som hemvärnet gör en aktiv insats i något sammanhang är ett rekryteringstillfälle. Utnyttja det!

För att såväl internt som externt sprida information om vad som är på gång publicerar vi ett jubileumskalendarium i tidningen och på hemsidan www.hemvarnet.mil.se.

De uppgifter som vi får in kan dessutom ligga till grund

för kommande artiklar eller reportage i vår egen tidning, eller ge underlag för pressaktiviteter genomförda av Rikshemvärnschefen.

Sänd ditt/era bidrag till: Sune Ullestad, Rikshemvärnschefen, 107 87 Stockholm alternativt fax 08-664 57 90. E-post: sune.ullestad@hkv.mil.se

Låt oss tillsammans se till att listan blir lång och innehållsrik!

Maj

27–28 Riksdagsdomstävling på HvSS, ceremoni med mera Hemvärnshögvakt med hemvärnsmusikkår.

29 Hemvärnets födelsedag! Riksdagsbeslut 1940.

Juni

6 Nationaldagen

9–12 Aktiviteter vid Öresundsbron, bl a Broloppet.

September

2–3 Swedish Army Tattoo 2000 i Stockholm och Globen. Hemvärnet med musik deltar.

Oktober

19 Temakväll i Västerås. Hemvärn enligt dansk, norsk eller svensk modell?

Välkommen med tips eller fakta om planerade aktiviteter! Det är många dagar kvar på året.

Vägverkets driftvärn blir kompetensorganisation

Nu är det klart: Vägverkets driftvärn ska omorganiseras till en kompetensorganisation med ett 50-tal personer. Omorganisationen ska vara genomförd före 1 juli 2000.

Vägverkets driftvärn har funnits sedan 1947. Anledningen till att organisationen nu ses över är omvärlds- och hotbildsförändringar, uppger Sten Wickberg på Vägverket.

– Eftersom vi inte omedelbart behöver kunna uppträda i förband, är det lämpligt att redan nu dra ned numerären inom driftvärnet, men på sikt kunna anpassa oss till rådande hotbild.

Fram till nu har 770 man ingått i Vägverkets driftvärn.

Den nya organisationen ska behålla personal som utbildas för att kunna rekrytera, utbild-

da, organisera och leda ett hotbildsanpassat driftvärn.

Inom fem år ska driftvärnet kunna omfatta 500 personer och inom tio år 700.

Lokalred blir major

Till ny major i hemvärnet har utsetts denna tidnings lokalredaktör i Göteborg, Lars Brink.

Debatt

läsarnas forum

Lottorna förklarar sig

Lottorna svarar Jan Gunnarsson, stf hemvärnschef, Hällefors, som skrev i nr 6/99 om långsam handläggning av nya lottakontrakt.

Först och främst vill vi gratulera flera hemvärnschefen till att ha fått tre nya, intresserade förplägnadslottor. Förhoppningsvis var de också nöjda med den utbildning vi kunnat ge dem på Revingehed.

Beträffande rapporteringen efter genomförd utbildning måste något missförstånd ha

uppstått. Det "intyg" som efterlyses i artikeln känner vi inte till. Efter genomförd kurs får eleven däremot själv ett betyg med sig hem.

Efter avslutad utbildning, i detta fall vid Revingehed vecka 28, skickades betygssammanställning för respektive kurs till Lottornas centrala kansli för åtgärd. Veckorna 29–32 var det semestertid för kansliet. Under veckorna 33 och 34, dvs fem veckor efter genomförd kurs, skickades kursrapporten till lottaförbunden, som sedan

i sin tur vidarebefordrade rapporten med de nya avtalen till det förband lottorna tillhör.

Om det är avtalet du åsyftar så hanteras det av förbandet. Förbundslottachefen var vid två tillfällen i kontakt med två av de berörda lottorna i frågor som rörde just deras avtal.

Rekryteringskampanjen i Hällefors skedde på midsommardagen för 31/2 år sedan. Intresseanmälningarna som kom in skickades av lottaförbundet till berörd lottakår.

Om du tycker det är viktigt

att de ansvariga på central och regional nivå måste "ta tag i problemen" och känner det angeläget att påvisa det, finner vi det beklagligt att du inte besvarar dig med att ta kontakt med oss. Då hade du dessutom kunnat få besked om hur det i verkligheten förhöll sig.

*Nini Engstrand, rikslottachef,
MarieAnne Sellberg,
förbundslottachef, Örebro läns
lottaförbund*

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din Fo-gruppenhet (Hvfrivavdelning) för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller all krigsplacerad personal, alltså både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Till sist

Det är nu vi behövs

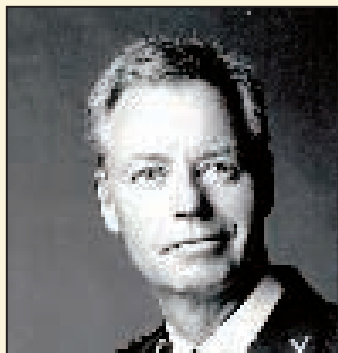
ÖB känner sig som ormtjusaren i Kivik: han berättar om frivilligförsvaret, men det syns för sällan.

Som vi alla känner till blev 1999 inget bra år för försvaret. Hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna har haft svårt att stötta det "egna" nedläggningshotade förbandet utan att ta ställning till hoten mot andra. Det har också varit svårt att vara lojal mot ÖB och samtidigt varna för att det blir sämre förutsättningar för rekrytering, folkförankring och stöd. Jag tycker att hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna har klarat denna balansgång på ett bra sätt.

Eftertanke

I de sista skälvande timmarna av 1999 fick vi också anledning till eftertanke vad avser den militära hotbilden. Den nye ryske ledaren Vladimir Putin måste profilera sig inför presidentvalet. Han måste kortsiktigt vinna kriget i Tjetjenien med minsta möjliga ryska förluster. Han måste långsiktigt återställa Rysslands nationella självförtroende och stolthet.

Historien visar att uppbyggnaden av ett lands försvarsmakt kan vara ett effektivt sätt att stärka en nations självkänsla och skapa politiskt handlingsutrymme. Den ryska försvarsmakten har förväntat många initierade bedömare med det metodiska och professionella sätt

Henrik von Vegesack, överste och chef för Högkvarterets frivilligavdelning. Foto: Nicholas Söderling

som Tjetjenienkriget utkämpas på. Det finns således all anledning att följa upp den delen av hotbilden och omvärdera utgångspunkten för Försvarsmaktens omstrukturering.

Diskutera framtiden

I stället för att blicka bakåt känns det mycket mer angeläget och viktigt att i den situation som Försvarsmakten hamnat i (eller försatt sig i) diskutera det svenska försvarets framtid.

Nu blir det inte längre så att var och varannan svensk man kan "snacka lumparminnen" med sina kompisar eller att uniformsklädda militärer är en del av gatubilden. Inget är på samma sätt som förut självklart. Vi måste själva skapa nya traditioner som visar att totalförsvaret är en alltid närvarande del av vårt samhälle.

Den stora frågan blir hur folkförankringen av Sveriges

försvar ska ske. Här kan hemvärn och frivilliga försvarsorganisationer göra en avgörande insats. Rent praktiskt bör detta ske i samverkan med de 29 militärdistriktsenheter som upprättas runt om i landet. Det är särskilt viktigt att upprätthålla de traditioner som skapats av de förband som föreslås för nedläggning.

Låt mig ta ett exempel. Den första december varje år brukar åldersklassen vid Lapplands Jägarregemente genomföra en marsch i facklors sken genom Kiruna mot kyrkan. Denna tradition bör bevaras, men i stället för jägarsoldater marscherar Lapplands hemvärn och frivilliga försvarsorganisationer upp för Kyrkogatan.

Viktig närvaro

Den dagliga närvaron är också viktig. Många har frågat mig varför stockholmarna tolererar att man övar strid i bebyggelse mitt inne i huvudstaden. Svaret är att stockholmarna är väl medvetna om behovet av att skydda staden. Svea livgarde har också ett nära samarbete med olika funktioner i Stockholm och övar kontinuerligt inne i staden. Stockholmarna har således vant sig vid sitt förband. Ett lika nära samarbete måste skapas på alla de platser där det finns militär representation i framtiden.

Vår ÖB sade vid en informationsdag med de frivilliga

försvarsorganisationerna i maj 1999 att han kände sig som ormtjusaren i Kivik. Han berättar om de frivilliga försvarsorganisationerna, men de syns för sällan. Det är viktigt att frivilliga bidrar till att ändra på denna känsla hos Försvarsmaktens främste företrädare.

Frivillighetens dag

Ett sätt att bli tydliga åtminstone en gång per år är att genomföra Frivillighetens Dag. Det skulle som grund innebära att alla som är med i hemvärnet bär uniform och alla som tillhör en frivillig försvarsorganisation bär sin uniform, föreningsdräkt eller organisationens emblem.

Lokalt bör denna manifestation följas upp med förevisningar, utställningar och föredrag. En sådan dag skulle få många oinitierade att se bilden av denna folkrörelse och förhoppningsvis få sitt intresse väckt. På samma sätt måste vi ta tillvara möjligheten att visa upp hemvärnet – och de avtalsorganisationer som ingår – i anslutning till 60-årsfirandet den 29 maj i år.

Cheferna för militärdistriktet utses 1 april och senare även cheferna för militärdistriktsenheterna. Det är viktigt att representanter för hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna tidigt tar kontakt med dessa chefer för att diskutera gemensamma satsningar. □□

Lokalredaktörer: Fo Skåne, Fo 15: Lennarth Johansson, P 2/Fo 14, HvFrivsekt, 281 82 Hässleholm, tel 0451-870 94, fax 0451-870 87 ● Fo 16, 17, 18: Bo Bengtsson, Nyhemsgatan 14, 571 38 Nässjö, tel 0380-737 26, 010-697 35 56 ● Fo 31: Rolf Andersson, Ornäsvägen 44, 439 33 Onsala, tel/fax 0300-262 48 ● Fo 32 (MKV): Marion Gunnhage, Danska vägen 74 A, 416 59 Göteborg, tel 031-19 10 38, 07-721 07 15 ● Fo 34 Mats Gillners, Skogsväg 5, 468 32 Vargön, tel/fax 0521-22 36 74 ● Fo 35: Lars Brink, Dr Lindhs gata 1, 413 23 Göteborg, tel/fax 031-82 75 26 ● MKG: Ulf Hörsne, Line gård Hörsne, 620 23 Romakloster, tel/fax 0498-370 95 ● Fo 41, 43: Per Sjöswärd, Linnégatan 25 A, 582 25 Linköping, tel 013-10 11 56 ● MKO: Göran Pettersson, Björkvägen 7, 130 40 Djurhamn, tel/fax 08-571 515 87 ● Fo 52: Karl-Henrik Bergman, Hillringsberg, 670 20 Glava, tel 0570-420 04 ● Fo 48, 53: Hans Lindkvist, Hökviken, 791 91 Falun, tel 023-222 49 ● Fo 61, Christer Norberg, Aronsberg 13, 910 60 Åsele, tel 0941-663 12, 070-517 58 34, fax 0941-661 80 ● Fo 63: Jan Backman, Dalbackavägen 39, 945 92 Altersbruk, tel/fax 0911-20 40 37 ● Fo 66, 67: Sven Kostenius, Rantjärvi 78, 957 94 Övertorneå, tel 0927-230 00, fax 0927-231 23.